

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma / kasvatus- ja perhetyö

Minna Koskelainen ja Maija Räsänen

KASVATUKUMPPANUUS LAMMIN VARHAISKASVATUSKESKUKSEN
ESIOPETUSRYHMISSÄ - VANHEMPIEN JA KASVATUSHENKILÖKUNNAN
KOKEMUKSIA JA NÄKEMYKSIÄ

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaali- ja terveysala

KOSKELAINEN, MINNA

RÄSÄNEN, MAIJA

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Toimeksiantaja

Lokakuu 2010

Avainsanat

Kasvatuskumppanuus Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmissä – vanhempien ja kasvatushenkilökunnan kokemuksia ja näkemyksiä

47 sivua + 10 liitesivua

Lehtori Virve Remes

Lammin varhaiskasvatuskeskus

Bronfenbrennerin ekologinen kasvatusteoria, kasvatuskumppanuus, päivähoido, varhaiskasvatus, yhteistyö

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kuinka kasvatuskumppanuus toteutuu Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmissä. Tarkoituksena oli saada selville vanhempien ja kasvatushenkilökunnan kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja sen toimivuudesta arjessa. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Lammin varhaiskasvatuskeskuksen kanssa.

Tutkimus on pääasiassa kvalitatiivinen eli laadullinen. Tutkimus sisälsi myös kvantitatiivisia eli määrällisiä kysymyksiä. Tutkimusaineisto kerättiin vanhemmilta ja kasvatushenkilökunnalta puolistrukturoidulla kyselylomakkeella. Tutkimusjoukon muodostivat kahdeksan kasvatushenkilökunnan jäsentä sekä 39 vanhemmilta palautunutta vastauslomaketta. Tutkimusaineisto analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysiä.

Opinnäytetyön tuloksista käy ilmi, että kasvatuskumppanuus toimii Lammin esiopetusryhmissä erittäin hyvin. Yhteistyö on läheistä ja toimivaa vanhempien sekä kasvatushenkilökunnan mukaan. Tutkimustulosten perusteella kasvatuskumppanuutta heikentäviksi tekijöiksi koettiin kiire ja ajanpuute. Tutkimustulokset osoittivat, että kasvatushenkilökunta on saanut kasvatuskumppanuuskoulutuksesta tietoa ja taitoja siirrettäviksi arjen työhön. Tulosten perusteella vanhemmat toivovat päivittäisten keskusteluiden lisäksi lisää erillisiä kasvatuskeskusteluja.

Päiväkodissa on syytä kiinnittää yhä enemmän huomiota päivittäisiin keskusteluihin sekä riittävien resurssien ja puitteiden luomiseksi toimivalle kasvatuskumppanuudelle. Ryhmäkokojen suuruus ja ajan puute vaikuttavat pitkällä aikavälillä negatiivisesti kasvatuskumppanuuden toteutumiseen. Tutkimustulosten pohjalta tarjoamme ideoita kasvatuskumppanuuden kehittämiseen Lammin esiopetusryhmissä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social Care

KOSKELAINEN, MINNA

RÄSÄNEN, MAIJA

Bachelor's Thesis

Supervisor

Commissioned by

October 2010

Keywords

Partnership in Upbringing in Preschool Groups at the

Lammi Early Childhood Education Centre

47 pages + 10 pages of appendices

Virve Remes, Senior lecturer

Lammi Early Childhood Education Centre

Brofenbrenner's ecological systems theory, collaboration,
daycare, early childhood, partnership in upbringing

The aim of this thesis was to find out how partnership in upbringing is realised in preschool groups at the Lammi early childhood education centre. The aim of the study was to find out parents' and employees' experiences of partnership in upbringing and how this is working in everyday life. The study was executed in co-operation with the Lammi early childhood education centre.

The study is mainly qualitative but it also includes quantitative questions. The research material was collected from parents and employees at the education centre with a half-structured question form. The research group was formed of eight members from the upbringing staff and 39 responses from the parents. The research data was analysed by using content analysis.

Based on the results it is evident that the partnership in upbringing works very well in the preschool groups at Lammi. According to the parents and employees co-operation is familiar and it works well. The results revealed that what weakens the partnership in upbringing is rush and lack of time. The results showed that the employees in the day-care centre have received knowledge from the education in partnership in upbringing, and they are using it in their everyday working life. Along with daily conversations with employees, the parents hoped for more individual conversations concerning upbringing.

However, we recommend that more attention is paid to daily conversations in the day-care centre, and generate enough resources and structure in order to maintain the functioning partnership in upbringing. The big size of the groups and lack of time will eventually negatively affect the fulfillment of the partnership in upbringing. Based on the results we offer ideas to develop the partnership in upbringing in preschool groups at the Lammi early childhood education centre.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	MUUTOKSET LAPSEN KASVATUKSESSA	9
3	VARHAISKASVATUS SUOMESSA	10
	3.1 Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset säädökset ja linjaukset	10
	3.2 Varhaiskasvatuksen päämäärät ja tavoitteet	11
	3.3 Varhaiskasvatus Hämeenlinnassa	11
4	KASVATUSKUMPPANUUS	12
	4.1 Kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksen työvälinaena	13
	4.2 Yhteistyö ja kasvatuskumppanuus	14
	4.3 Kasvatuskumppanuus kasvatushenkilökunnan ammatillisuutena	15
	4.4 Kasvatuskumppanuus Hämeenlinnassa	16
	4.5 Henkilökunnan kasvatuskumppanuus -koulutus	17
5	BRONFENBRENNERIN EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA	18
6	KASVATUSKUMPPANUUS KÄYTÄNNÖSSÄ	20
	6.1 Päivähoidon aloitus	20
	6.2 Arkinen vuorovaikutus ja kohtaamiset	21
	6.3 Kasvatuskeskustelut	22
7	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	23
8	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
	8.1 Tutkimusjoukko	24
	8.2 Tutkimusaineiston tiedonkeruumenetelmät	24
	8.3 Tutkimuksen kulku	25
	8.4 Tutkimusaineiston analysointi	26
9	TUTKIMUSTULOKSET	27
	9.1 Tulokset vanhempien näkökulmasta	27

9.1.1	Yhteistyöhön sitoutuminen	27
9.1.2	Perheen yksilöllinen huomiointi	29
9.1.3	Kasvatuskeskustelut	29
9.1.4	Vuorovaikutus kasvatushenkilökunnan kanssa	31
9.1.5	Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen	31
9.1.6	Kasvatuskumppanuuden kehittäminen	32
9.2	Tulokset kasvatushenkilökunnan näkökulmasta	33
9.2.1	Kasvatuskumppanuuskoulutus	33
9.2.2	Yhteistyöhön sitoutuminen	33
9.2.3	Perheen yksilöllinen huomiointi	34
9.2.4	Kasvatuskeskustelut	34
9.2.5	Vuorovaikutus vanhempien kanssa	35
9.2.6	Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen	36
9.2.7	Kasvatuskumppanuuden kehittäminen	36
10	JOHTOPÄÄTÖKSET	37
10.1	Johtopäätökset vanhempien kyselyiden tuloksista	37
10.1.1	Yhteistyöhön sitoutuminen	37
10.1.2	Perheen yksilöllinen huomiointi	38
10.1.3	Kasvatuskeskustelut	38
10.1.4	Vuorovaikutus kasvatushenkilökunnan kanssa	39
10.1.5	Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen	39
10.1.6	Kasvatuskumppanuuden kehittäminen	39
10.2	Johtopäätökset kasvatushenkilökunnan kyselyiden tuloksista	40
10.2.1	Kasvatuskumppanuuskoulutus	40
10.2.2	Yhteistyöhön sitoutuminen	40
10.2.3	Perheen yksilöllinen huomiointi	40
10.2.4	Kasvatuskeskustelut	40
10.2.5	Vuorovaikutus vanhempien kanssa	41
10.2.6	Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen	41
10.2.7	Kasvatuskumppanuuden kehittäminen	41

11 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS 42

12 POHDINTA 43

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake vanhemmille

Liite 2. Kyselylomake kasvatushenkilökunnalle

Liite 3. Saatekirje vanhemmille

Liite 4. Tiedote tutkimustuloksista vanhemmille

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aihe valikoitui yhteisestä kiinnostuksesta tutkia päivähoidon kasvatuskumppanuutta. Olemme opiskelleet sosiaalialan koulutusohjelmassa ja olemme valinneet kasvatus- ja perhetyön suuntautumisvaihtoehdon. Täten oli luonnollista tehdä opinnäytetyö liittyen varhaiskasvatukseen. Opintojen tuoma kelpoisuus toimia lastentarhanopettajan työtehtävissä vaikutti osaltaan aiheen valintaan. Aiempia tutkimuksia kasvatuskumppanuudesta on tehty viime vuosina yhä enemmän johtuen aiheen ajankohtaisuudesta sekä kehittämismahdollisuuksista. Kasvatuskumppanuuden käsite on määritelty päivähoitoon vuoden 2002 Varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten myötä. Päivähoitossa työskennellessä on tärkeää muistaa lapsen kehitys eri kasvatusympäristöissä sekä tukea ja kuunnella vanhempia lastensa ensisijaisina asiantuntijoina.

Mielenkiinnon herättyä aloimme etsiä yhteistyökumppania opinnäytetyöllemme. Yhteistyökumppaniksi valikoitui Lammin varhaiskasvatuskeskus Hämeenlinnasta, ja sitä kautta rajasimme tutkimuksen koskemaan esiopetusryhmiä. Toisella tutkijalla on myös omakohtaista kokemusta hoito- ja kasvatustyöstä varhaiskasvatuskeskuksen toimipisteissä. Täten oli mielenkiintoista lähteä tutkimaan kasvatuskumppanuuden toteutumista. Lammilla kasvatuskumppanuutta on alettu toteuttaa vuodesta 2007 lähtien ja koko kasvatushenkilökunta on saanut koulutuksen kasvatuskumppanuuteen. Rajasimme aiheen koskemaan vain esiopetusryhmiä, koska näiden ryhmien henkilökunta oli käynyt kyseisen koulutuksen sekä halusimme tutkia koulutuksen näkyvyyttä työssä.

Opinnäytetyössämme halusimme nostaa esille vanhempien näkökulman lastensa ensisijaisina asiantuntijoina ja kasvattajina. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää vanhempien ja kasvatushenkilökunnan kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja sen toimivuudesta. Tutkimalla molempien osapuolten näkemyksiä pyrimme tuomaan esille, kohtaavatko heidän näkemyksensä kasvatuskumppanuuden suhteen. Vanhempien ja kasvatushenkilökunnan näkemysten esille tuomisen kautta saadaan tärkeää tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta sekä siitä, kuinka eri osapuolet ilmiön näkevät. Tulosten kautta yhteistyötä vanhempien kanssa pystytään arvioimaan sekä kehittämään yhä paremmaksi. Tutkijoina me uskomme tämän kaltaisen tutkimuksen luovan

pohjaa kasvatuskumppanuuden kehittymiselle sekä yhä yhtenäisemmälle molempia osapuolia palvelevalle tasolle.

Tutkimuksemme pääongelmaksi muotoutui kysymys: Kohtaavatko vanhempien ja kasvatushenkilökunnan näkemykset kasvatuskumppanuudesta? Tähän kysymykseen lähdimme etsimään vastausta vanhemmille sekä kasvatushenkilökunnalle suunnatuilla kyselylomakkeilla. Kyselyt sisälsivät avoimia ja monivalintakysymyksiä, joilla pyrittiin tuomaan esille vastaajien omia näkemyksiä ja ajatuksia aiheesta.

Tutkimuksemme viitekehystenä toimi Bronfenbrennerin ekologinen kasvatusteoria, johon kasvatuskumppanuus pohjautuu. Teoria korostaa lapsen erilaisten kasvuympäristöjen, esimerkiksi kodin ja päivähoiton välisen vuorovaikutuksen merkitystä lapsen kehityksessä ja oppimisessa. Teoria on valittu, koska se on sovellettavissa tutkimusaiheeseen lapsen kahden eri kasvuympäristön yhteen saattajana. Teoria myös osoittautui kirjallisuuteen tutustuttaessa vakiinnuttaneen paikkansa kodin ja päivähoiton välisen yhteistyön tausta-ajatuksena.

Tutkimuksemme keskeiset käsitteet ovat varhaiskasvatus, päivähoito, kasvatuskumppanuus, yhteistyö sekä edellä esittelemämme Bronfenbrennerin ekologinen kasvatusteoria. Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta alle kouluikäisten lasten eri elämänpiireissä. Sen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Päivähoito on varhaiskasvatuspalvelu, jossa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. Kasvatuskumppanuus on suhde, jossa varhaiskasvatushenkilöstö ja vanhemmat tietoisesti sitoutuvat lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Vanhemmat ja työntekijät ovat tasavertaisia, mutta erilaisia lapsen asiantuntijoita. Yhteistyö on merkittävä osa toimivaa päivähoitoa ja kasvatuskumppanuutta.

Työssämme esittelemme alkuun varhaiskasvatusta Suomessa sekä sen toteuttamista Hämeenlinnan kaupungissa. Tämän jälkeen käsittelemme kasvatuskumppanuutta ja yhteistyön merkitystä päivähoitossa. Tutkimusongelmien jälkeen kuvataan tutkimusprosessia, aineiston analyysiä ja tutkimustuloksia. Lopuksi esittelemme tuloksiin liittyvää pohdintaa ja johtopäätöksiä.

2 MUUTOKSET LAPSEN KASVATUKSESSA

Elämme nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa, jossa on mahdotonta ennakoida tulevaa. Lasten kasvattaminen nyky-yhteiskunnassa on haastavampaa kuin ennen. Yhteiskunta on yhä enemmän mukana lapsen kasvatuksessa ja kasvun tukemisessa. Lasten kasvatuksen tutkiminen ja arvioiminen on lisääntynyt huomattavasti. Tutkimusten perusteella voisikin sanoa vanhemmuuden olevan hukassa. Ammattilaisten mielestä vanhemmat ovat yhä uusavuttomampia ja välinpitämättömpiä lastensa kasvatusta kohtaan. (Karila 2006: 51; Kupila 2004: 86.)

Perinteisten kasvatusmallien ja elämäntapojen puuttuessa yksilöllä on yhä laajemmat mahdollisuudet valita oma elämäntyylinsä. Nyky-yhteiskuntamme perhekäsitykset ovat kokeneet muutoksia ja samalla myös kasvatustavat ja -asenteet ovat muuttuneet. Perheen vaikutusta lapsen kasvuun ja kehitykseen ei voi silti kiistää. Lapsen kasvatusvastuu on edelleen pääsääntöisesti vanhemmilla, mutta se on pirstaloitunut yhä useamman toimijan kesken. Päivähoito on yksi merkittävimmistä lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttava toimija. Lapsi viettää nykyään suuren osan päivästä hoidossa, jolloin päivähoitolla on tärkeä rooli lapsen kasvattajana vanhempien rinnalla. (Alasuutari 2003: 21.)

Kasvatuskulttuurin muutos näkyy siirtymisessä tottelevaisuus- ja kuuliaisuuskulttuurista keskustelu- ja neuvottelukulttuuriin. Muutokseen vanhemmat pyrkivät vastaamaan luomalla oman kasvatustyylinsä. Uudenlainen kasvatuskulttuuri pyrkii kuulemaan ja kunnioittamaan lasta yhä paremmin. Vanhemmuus ja lasten kasvattaminen on suuri haaste uudenaikaisessa kasvatuskulttuurissa. (Karila 2006: 51–59.)

Päivähoidossa työskentelevien kasvattajien tulee kiinnittää huomiota vanhempien ja vanhemmuuden tukemiseen. Yhteinen ja jaettu kasvatusvastuu tukee lapsen kehitystä ja rikastuttaa vanhemmuutta. Lapsen kasvatusta on aina sidottu tiettyyn aikaan ja kulttuuriin. Kasvatuskumppanuus vastaa kulttuurin muutoksen tuomaan haasteeseen lasten kasvatuksessa. (Karila 2006: 51–60.)

3 VARHAISKASVATUS SUOMESSA

Tässä luvussa käsittelemme varhaiskasvatusta Suomessa. Aluksi kerromme varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista sekä varhaiskasvatuksen päämääristä. Lopuksi kerromme lyhyesti varhaiskasvatuksen toteutumisesta Hämeenlinnan kaupungissa.

3.1 Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset säädökset ja linjaukset

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjana ovat valtioneuvoston periaatepäätöksenä vuonna 2002 hyväksymät varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset. Varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, ohjata sen sisällöllistä kehittämistä ja luoda osaltaan edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi. Tavoitteena on myös lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta, vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuspalveluissa ja moniammatillista yhteistyötä. Suunnitelman perusteet muodostavat valtakunnallisesti lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista edistävän kokonaisuuden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 7.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat kaikkea yhteiskunnan järjestämää ja valvomaa varhaiskasvatusta. Kunnissa arvioidaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta kunnan varhaiskasvatuksen toteutumista. Varhaiskasvatussuunnitelman tekemisessä otetaan huomioon kunnan omat linjaukset, strategiat ja tavoitteet sekä määritellään eri palvelumuotojen sisällölliset tavoitteet. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 8–9.)

Kunnan ja eri yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmat muodostavat kokonaisuuden ja niiden väliltä löytyy selkeä jatkumo. Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma on kunnan suunnitelmaa yksityiskohtaisempi. Niissä kuvataan yksikön hoidon, kasvatuksen ja opetuksen lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjen kasvatuskäytännöissä. Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä vanhempien kanssa oma varhaiskasvatussuunnitelma, joka ohjaa yksilöllisesti lapsen varhaiskasvatusta ja esiopetusta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 9.)

3.2 Varhaiskasvatuksen päämäärät ja tavoitteet

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä vaatii vanhemmilta ja kasvatushenkilökunnalta yhteistyötä ja kasvatuskumppanuutta muodostaakseen mielekkään ympäristön lapselle. Varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta, joka on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta. Lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys varhaiskasvatuksessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 11.)

Varhaiskasvatuksen päämääränä on luoda lapselle turvalliset ihmissuhteet sekä ympäristö, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti. Lapsella on oikeus turvalliseen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Lasta tulee kuulla ja ymmärtää kehitystasonsa mukaisesti. Lapsella on oikeus omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon. Varhaiskasvatuksen tulee edistää lapsen henkilökohtaista hyvinvointia, toiset huomioonottavaa käytöstä sekä itsenäisyyden asteittaista lisäämistä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 12–13.)

2000-luvulla on varhaiskasvatuksessa meneillään laadun kehittämisen vaihe. Laadun kehittäminen toteutuu organisoidusti ja alueellisesti. Lasten vanhemmilla on aktiivinen rooli palvelujen laadun kehittämisessä sekä arvioinnissa. Varhaiskasvatus kehitty edelleen osallistavaksi kasvatustyöksi. Tavoitteena on varhaiskasvatuksen kokonaisvaltainen kehittäminen, lapsi- ja perhelähtöinen toiminta sekä henkilöstön ja osaamisen kehittäminen. Tutkimustiedon avulla on tarkoitus kehittää varhaiskasvatuksen yhteistyötä ja vuorovaikutusta. (Järvinen 2009: 85, 87.)

3.3 Varhaiskasvatus Hämeenlinnassa

Päivähoito on keskeinen ja laajin varhaiskasvatuspalvelu Hämeenlinnassa, jonka ympärille muut varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat. Hämeenlinnassa päivähoitoa linjaavat ja ohjaavat lainsäädäntö sekä kaupungin ja perusturvan strategiat vuosiksi 2004–2010. Strategioiden keskeisiä päämääriä ovat toimivat peruspalvelut, vuorovai-
kutteinen, kilpailukykyinen ja elinvoimainen Hämeenlinna. Keskeisiä välineitä laadukkaan päivähoidon toteuttamisessa ja arvioinnissa ovat päiväkotien ja lapsen var-

haiskasvatussuunnitelmat. Hämeenlinnan päivähoidon kasvatuspäämäärät ovat yhdenmukaisia valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan katsottuna. Tärkeä arvolähtökohta päivähoidossa on asiakkaan kuuleminen. (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Päivähoito tarjoaa päivähoitolain mukaista päivähoitopalvelua ja perusopetuslain mukaista esiopetusta. Päivähoidon palvelutarjonta on subjektiivisen oikeuden myötä kaventunut. Täten pääpaino on kokopäiväisessä hoidossa. Haasteena on erilaisten päivähoitomuotojen järjestäminen kunnallisen päivähoitopalvelun rinnalle. Hämeenlinnassa kannustetaan lapsiperheitä hoitamaan pieniä lapsia kotona maksamalla kotihoidon Hämeenlinna -lisää. (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma antaa mahdollisuuden yksiköiden omaleimaisuudelle ja omille painotuksille, mutta yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmat ovat linjassa kaupungin suunnitelmaan. Yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmissa kerrotaan toimintatavoista ja periaatteista sekä siitä, miten periaatteet siirretään käytäntöön. Henkilöstö laatii yksikön varhaiskasvatussuunnitelman, johon vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa vanhempainiltojen, arvioinnin ja muiden keskustelujen kautta. Toiminnan arviointi on osa varhaiskasvatuksen jatkuvaa kehittämistä. Arvioinnin pohjalta henkilöstö kehittää suunnitelmaa määräajoin sekä aina tarvittaessa. (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

4 KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien arkinäkemyksen ja käytännössä omaksuttujen kasvatuseriaatteiden sekä varhaiskasvattajien ammatillisen tietotaidon yhdistämistä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Lähtökohtana on empaattinen, rakentava, tasavertainen ja dialoginen suhde vanhempien ja kasvatushenkilökunnan välillä. Toisin sanoen kasvatuskumppanuus on yhteistyötä kodin ja päivähoiton välillä lapsen parhaaksi. (Järvinen 2009: 118.)

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja kasvatushenkilökunnan tavoitteellista yhteistoimintaa. Kasvatuskumppanuus perustuu lapsen tarpeisiin, jolloin toimintaa ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen. Tavoitteena on tukea vanhemmuutta, tunnistaa lapsen kasvuun liittyvät ongelmat mahdollisimman varhain sekä edistää vanhem-

pien välisten vertaisverkostojen syntymistä. Toimiva kasvatuskumppanuus vaatii molemminpuolista sitoutumista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Molemminpuolinen luottamus ja avoin vuorovaikutus luovat pohjan hyvälle kasvatuskumppanuudelle. (Järvinen 2009: 118; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 31.)

Kasvatuskumppanuus vaatii henkilökuntaa ja vanhempia syventämään roolejaan keskinäisessä yhteistyössä. Kasvatushenkilökunnan on uudistettava omaa ammatillista toimintatapaansa suhteessa perheeseen. Perheelle on taattava mahdollisuus syvempään ja laajempaan rooliin lapsensa kasvatuksessa. Syvällisen kasvatuskumppanuuden edellytyksenä on tiedon välittämisen ja vaihtamisen lisäksi myös jaetut tulkinnat ja yhteinen päätöksenteko. (Karila 2006: 108; Kaskela 2006: 18.)

Kasvattajien ja vanhempien välinen vuorovaikutus yhdistää lapsen eri kasvupaikat sekä auttaa ehyen kasvu ympäristön muodostumisessa lapselle. Säännöllinen kommunikatio kasvatushenkilökunnan ja vanhempien välillä helpottaa lapsen päivittäistä siirtymistä eri kasvu ympäristöjen välillä, kuten päiväkodista kotiin ja päinvastoin. Vuorovaikutus tukee myös lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä eri kasvu ympäristöissä. (Karila 2006: 91; Kaskela 2006: 24.)

4.1 Kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksen työvälineenä

Kasvatuskumppanuus luo varhaiskasvatuksessa pohjan sille, että lapselle tärkeiden aikuisten jaettu ja yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kasvatuskumppanuuden yksi tavoite on saattaa lapsen eri kasvu ympäristöt tukemaan lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä. Onnistuessaan kumppanuussuhde tukee kyseistä tavoitetta. Toteutuessaan kasvatuskumppanuus antaa kaikille osapuolille jotakin. Kasvatushenkilökunta saa tukea ja arvostusta omalle työlleen, ja vanhempia autetaan vahvistamaan ja ylläpitämään suhdettaan lapseen. Lapsi saa tukea kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa. (Kaskela 2006: 15–16.)

Kasvatuskumppanuus on varhaiskasvatuksessa toteutettavan yhteistyön ihanne. Toteutuessaan kasvatuskumppanuus vahvistaa vanhemmuutta. Vanhempien aktiivisen osallistumisen päivähoidon arkeen on todettu vaikuttavan positiivisesti varhaiskasvatuk-

sen laatuun. Kasvatustyöhön sitoutuminen vaatii tilaa, aikaa ja ammatillista osaamista. Kasvatuskumppanuutta toteutettaessa lapsi pyritään ottamaan entistä tasavertaisemmin mukaan vuorovaikutussuhteeseen. Tämä tuo osaltaan haasteita myös vanhempien ja kasvatushenkilökunnan väliseen yhteistyöhön. (Hujala-Huttunen 1996: 34; Siltanen 2003: 2.)

4.2 Yhteistyö ja kasvatuskumppanuus

Vanhempien näkökulmasta päivähoito on lapselle, perheen ohella, yksi tärkeä elämäntilanne. Kasvatushenkilökunta osallistuu yhdessä vanhempien kanssa lapsen varhaisimpien vuosien kehityksen tukemiseen. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovatkin lasten vanhemmat. Vanhemmalle yhteistyön kohde on lapsi sekä hänen päivähoitoonsa liittyvät kysymykset. (Alasuutari 2003: 113.)

Koko varhaiskasvatuksen historian ajan perheen ja päivähoidon henkilöstön välinen yhteistyö on nähty kasvatuksen kulmakivenä. Yhteistyön muodot ovat vaihdelleet eri vuosikymmenillä vallalla olleiden kasvatussuuntauksien mukaan. Nykyään on palattu malliin, jossa yhteistyö perheen kanssa nähdään merkityksellisenä osana kasvatusprosessia. Varhaiskasvatuksessa on huomattu yhteistyön ja vanhempien mukaan saamisen merkitys laadukkaaseen päivähoitoon sekä lasten myönteiseen kasvuun. (Hujala-Huttunen 1996: 34.)

Yhteistyön merkitys laadukkaaseen päivähoitoon takeena on siinä, että se antaa paremmat mahdollisuudet päivähoidon suunnittelulle lasten todellisten tarpeiden mukaisesti. Perhekohtaista yhteistyötä tarvitaan, jotta jokaiselle lapselle voidaan löytää kehityksellisesti sopiva ja lapsen tarpeet huomioiva päivähoito. Perhekeskeinen yhteistyö heijastaa perheiden aktiivista sitoutumista ratkaisujen tekemiseen, jolloin palvelut kohtaavat paremmin perheiden ja lasten tarpeet. (Hujala-Huttunen 1996: 35, 37; Turnbull 2002: 631.)

Kasvatuskumppanuudessa kasvatushenkilökunta hyväksyy perheenjäsenet tasavertaisiksi yhteistyökumppaneiksi, kuuntelevat heidän näkemyksiään ja luottavat vanhempien tietoon lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä. Yhteistyössä eri kasvuympäristöissä toimivat aikuiset jakavat keskenään vastuun lasten hyvinvoinnista ja kehityksestä.

Kasvatusvastuun jakaminen onnistuu parhaiten siten, että koti ja päivähoito sitoutuvat toteuttamaan yhteistä, jaettua kasvatustehtävää. (Kaskela 2006: 13.)

4.3 Kasvatuskumppanuus kasvatushenkilökunnan ammatillisuutena

Kasvatuskumppanuus ymmärretään työntekijöiden ja vanhempien väliseksi vastavuoroiseksi vuorovaikutukseksi. Kasvatuskumppanuuteen sitoutunut työntekijä rakentaa suhdettaan perheisiin tavalla, jossa molempien osapuolten ymmärrys pyritään hyödyntämään lapsen hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa. Ammatillinen kumppanuus perustuu käsitykseen, jonka mukaan lapsen kasvun ja kehityksen keskeisimmät ainekset saadaan lapsen ja vanhemman välisestä kiintymyssuhteesta. (Kaskela 2006: 5.)

Kasvatuskumppanuudessa kasvatushenkilökunta sitoutuu yhdessä vanhempien kanssa keskusteluun, jossa jokaista tulee kuulla tasapuolisesti. Kasvattajien tehtävänä on vahvistaa lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta. Toteutettaessa kasvatuskumppanuutta annetaan vanhemman tiedolle omasta lapsestaan aikaisempaa suurempi painoarvo. Kohtaamiset vanhempien kanssa pyritään toteuttamaan lasta kannattelevalla tavalla. Ammatillinen kumppanuus vanhempien kanssa auttaa lasta luomaan suhdetta uuteen ja ennakoimattomaan ympäristöön ja siihen, mitä päivähoiton kasvuympäristö tuo tullessaan. (Kaskela 2006: 13–17.)

Onnistunutta kasvatuskumppanuutta ohjaa kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogin periaatteet. Vanhempien kohtaamisessa työntekijä tarvitsee aina aktiivista kuuntelemista ja aitoa läsnäoloa. Kuulluksi tuleminen voi olla hyvinkin arkista, mutta se lisää vanhempien luottamusta päivähoiton henkilökuntaan. Vanhemmilla tulee olla kuulluksi tulemisen kokemuksia, jotta he olisivat valmiita syvempään kasvatuskumppanuuteen. Kasvatuskumppanuus vaatii kunnioittavaa, tasavertaista ja arvostavaa kohtaamista. Toimivissa ja toista osapuolta kunnioittavissa suhteissa huolet osataan ottaa esille helposti ymmärrettävällä tavalla. Tärkeää on, että kasvatushenkilökunnalla on halua kuunnella, tukea, ohjata ja neuvoa. (Järvinen 2009: 164–165; Karila 2006: 99.)

Avoimuus ja myönteisyys näyttäytyvät selkeästi kasvatuskumppanuudessa ja auttavat kumppanuuden osapuolia huomaamaan, että heitä kunnioitetaan ja arvostetaan. Eri-alaisten perheiden kohtaamisessa kunnioittavan suhteen luominen on haaste, koska eri-

laisten arvojen ja kulttuurien kunnioittaminen voi tuntua vaikealta. Erilaisuuden hyväksyminen ja omista arvoista poikkeavan kunnioittaminen on yksi kasvatuskumppanuuden oleellisimmista ehdoista. Kasvatuskumppanuus vaatii vanhemmiltakin omien arvojen tiedostamista, mutta erityisesti sitä vaaditaan kasvatushenkilökunnalta. Kunnioittavan suhteen pohjana toimii molemminpuolinen myönteinen ajattelutapa. (Karila 2006: 96; Kaskela 2006: 35–36.)

Karilan (2006: 98) tutkimuksessa vanhemmat nostivat esille erilaisia luottamusta parantavia ja rakentavia tekijöitä, joista tärkeimmiksi nousivat työntekijän innostus työstään sekä aito lapsesta välittäminen. Kasvatushenkilökunnan herkkyyks huomata lapsen tarpeita herättää vanhemmissa turvallisuuden ja luottamuksen tunteita lapsen hyvästä hoidosta. Osaltaan myös vanhempien mahdollisuudet vaikuttaa lapsensa hoitoon liittyvissä asioissa rakentavat luottamusta vanhempien ja henkilökunnan välillä. Vastavuoroisen luottamuksen muodostuminen ei tapahdu hetkessä vaan se vaatii riittävästi yhteisiä kohtaamisia. Vanhemmissa luottamusta herättää henkilökunnan hyvä vuorovaikutusosaaminen. Tähän sisältyvät puheen lisäksi niin eleet, ilmeet kuin äänensävy ja ympäristön viestit. Dialogissa osapuolilla on mahdollisuus tuoda esiin omat ajatukset, vaikka asioista oltaisiin erimieltä. Aito dialoginen suhde toteutuu tasa-arvoisessa vuorovaikutuksessa, jossa molempien tietämys on yhtä merkityksellistä ja arvokasta. Henkilökunnan vahva kokemus omasta ammatillisuudesta on laadukkaan dialogin vahvistava tekijä. (Järvinen 2009: 119; Kaskela 2006: 36; Kekkonen 2004: 15.)

4.4 Kasvatuskumppanuus Hämeenlinnassa

Hämeenlinnassa kasvatuskumppanuus nähdään lapsen oikeutena. Kasvatuskumppanuuden syntymisen edellytyksenä on henkilökunnan ja vanhempien molemminpuolinen luottamus. Onnistuakseen kasvatuskumppanuus tarvitsee toiminnan läpinäkyvyyttä, molemminpuolista avoimuutta ja mielipiteiden kunnioittamista. Vanhempien ja kasvatushenkilökunnan yhteinen tavoite on hyvinvoiva lapsi. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusvastuu ja oikeus, ja he tuntevat lapsensa parhaiten. Henkilökunnalla on ammatillista osaamista ja tietoa eri-ikäisistä lapsista, ja he ovat aidosti kiinnostuneita lapsesta ja hänen kasvatuksestaan. Kasvatuskumppanuuden päämääränä on yhdistää vanhemmat ja kasvatushenkilökunta toimimaan lapsen parhaaksi yhdessä sovittujen

arvojen ja sopimusten pohjalta. (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Henkilökunnan tulee alusta alkaen luoda edellytykset kasvatuskumppanuuden toteutumiselle. Tällä tavoin muodostetaan luonteva perusta lapsen varhaiskasvatukselle. Päivittäisten keskusteluiden ja kasvatustilaisuuksien tavoitteena on rakentaa yhteistä tietoisuutta lapsesta sekä toimintatapoja hänen parhaakseen. Tiedon siirtyminen vanhemmille lapsen päivän iloista ja suruista on tärkeää. Huolen herätessä lapseen liittyvät asiat otetaan avoimesti puheeksi vanhempien kanssa. Toimivassa kasvatuskumppanuudessa keskustelu- ja tiedonsiirto henkilöstön välillä on olennaista. (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Hämeenlinnassa kasvatuskumppanuus vahvistaa vanhempien osallisuutta heidän valitsemansa varhaiskasvatuspalvelun toiminnan suunnittelussa. Varhaiskasvatuspalvelut mahdollistavat vanhempien toisiinsa tutustumisen esimerkiksi yhteisten tapahtumien ja retkien kautta. Hämeenlinnassa pyritään näin edistämään perheiden verkottumista sekä vanhempien keskinäisen yhteistyön lisäämistä. (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Vanhemmat ja varhaiskasvatushenkilöstö laativat kullekin lapselle yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman päivähoidon alkaessa. Lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sekä yhteisistä periaatteista ja toimintatavoista sovitaan suunnitelmassa. Yhdessä vanhempien kanssa suunnitelmaa täydennetään, arvioidaan ja päivitetään vähintään kerran vuodessa. Lapsi voi osallistua suunnitelman tekemiseen kehitystasonsa mukaisesti. Lähtökohtana on, että lapsen ja perheen vakaumusta ja mielipiteitä kunnioitetaan. (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

4.5 Henkilökunnan kasvatuskumppanuus-koulutus

Kasvatuskumppanuus-koulutuksen tarkoituksena on kouluttaa päivähoitohenkilökunta toimimaan työssään kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. Periaatteet ovat kuunteleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Kasvatuskumppanuus-koulutusta järjestää Hämeenlinnassa Hämeenlinnan kaupunki yhdessä VAKA-verkko hankkeen kanssa. Koulutukseen osallistuu koko Hämeenlinnan alueen päivähoitohenkilökunta.

Kouluttajina toimivat päivähoitohenkilökunnasta erikseen koulutetut kasvatuskumppanuuskouluttajat. (Kasvatuskumppanuus-koulutus 2008.)

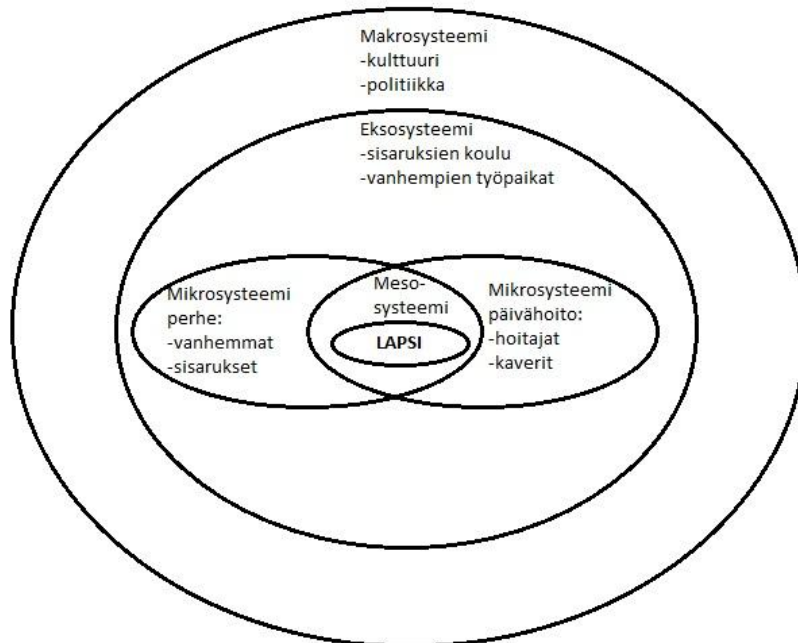
Kasvatuskumppanuus-koulutus koostuu kahdeksasta koulutuspäivästä ja päivät ovat jaettu kahden päivän jaksoihin. Koulutuspäivät muodostuvat alku- ja loppukeskusteluista, seminaareista, rooliharjoituksista ja kotitehtävistä vaihtuvien teemojen. Esimerkiksi yhtenä koulutuspäivänä käsitellään lapsen ja kasvattajan välistä vuorovaikutusta sekä lapsen päivähoiton aloitusta ja aloituskeskustelua. Viimeisenä koulutuspäivänä käydään yhteenveto ja arviointi kurssista sekä pidetään päättäjaisjuhlia. Itse kurssin loputtua on vielä työmenetelmäohjausta muutama kerta. Työmenetelmäohjauksessa keskustellaan ja arvioidaan, kuinka kasvatuskumppanuuden toteuttaminen on onnistunut omassa työssä. (Kasvatuskumppanuus-koulutus 2008.)

5 BRONFENBRENNERIN EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA

Opinnäytetyömme viitekehystenä toimii Bronfenbrennerin ekologinen kasvatusteoria, johon kasvatuskumppanuus pitkälti pohjautuu. Teoria on valittu, koska se on sovellettavissa tutkimusaiheeseen lapsen kahden eri kasvuympäristön yhteen saattajana. Teoria on osoittautunut vakiinnuttaneen paikkansa kodin ja päivähoiton välisen yhteistyön tausta-ajatuksena. Bronfenbrennerin ekologisen kehityksen teoria on vaikuttanut suomalaiseen päiväkotikasvatukseen ja varhaiskasvatukseen tutkimukseen. Ekologinen teoria auttaa eri kasvuympäristöjen vaikutusten määrittelemisessä lapsen kasvuun ja kehitykseen. Neljän eri ekosysteemin mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemin välinen vuorovaikutus vaikuttaa ratkaisevasti lapsen kehitykseen. (Sociocultural view of development 2005; Karila 2001: 204.)

Ekologinen teoria lapsen kehityksestä perustuu seuraavien väittämien ympärille. Ensinnäkin kehittyvä lapsi on kasvava ja dynaaminen kokonaisuus, joka osallistuu aktiivisesti ympäristönsä rakentamiseen. Toiseksi vuorovaikutus lapsen ja ympäristön välillä on molemminpuolista. Kolmanneksi kehityksen kannalta olennainen ympäristö ei rajoitu pelkästään lähiympäristöön, vaan se laajenee sen ulkopuolisiin suhteisiin ja vaikutuksiin. Teoriassa nähdään lapsella olevan useita kasvattajia, jotka vaikuttavat lapseen suoraan tai välillisesti. (Järvinen 2009: 32; Karila 2001: 207.)

Mikrosysteemillä tarkoitetaan lapsen välitöntä elinpiiriä, jossa lapsi itse on vuorovaikutuksen aktiivinen osapuoli. Tällaisia ovat perhe, naapurusto, suku sekä päiväkotiki ja koulu. Mesosysteemi on mikrosysteemien välistä vuorovaikutusta. Esimerkiksi perheen ja päivähoiton henkilökunnan välinen vuorovaikutus tapahtuu mesosysteemissä. Mesosysteemissä tehdään tärkeää kasvatustyötä yhdessä vanhempien ja kasvatushenkilökunnan välillä. Eksosysteemin muodostavat lapsen lähiympäristöä laajemmat systeemit, joiden vaikutus lapsen kehitykseen on välillistä. Eksosysteemiin kuuluvat esimerkiksi vanhempien työpaikka, kirjastot, media ja erilaiset yhteisöt. Päivähoidon henkilöstön välinen vuorovaikutus kuuluu tähän lapsen ympäristöön. Näiden ihmisten arvot, asenteet ja käyttäytyminen muokkaavat lasta ja hänen ajatteluaan. Makrosysteemi vaikuttaa kaikkiin edellä mainittuihin systeemeihin ja koostuu erilaisista kulttuurissa vaikuttavista arvoista, poliittisista, taloudellisista, sosiaalisista ja kasvatuksellisista asioista. Kuvassa 1 nähdään, kuinka nämä kaikki ovat osaltaan mukana vaikuttamassa lapsen kasvuun. Makrosysteemi kertoo yhteiskunnallisesta tilasta, jossa lapsi elää. (Sociocultural view of development 2005; Järvinen 2009: 30, 32; Karila 2001: 208–209.)

Kuva 1. Ekologinen kasvatusteoria Karilan (2001: 208–209) mukaan.

Lapsen kehittyessä vuorovaikutussuhteet monipuolistuvat ja lapsi kykenee ymmärtämään useampia vuorovaikutussuhteita. Vuorovaikutussuhteiden laajentuessa muodostuu lapselle sosiaalinen verkosto, jonka merkitystä lapsen kehitykselle pidetään keskeisenä ekologisessa teoriassa. Verkostojen välillä siirtyminen on lapselle kriittinen vaihe, koska tällöin lapseen kohdistuu tiettyjä odotuksia ja rooleja. Esimerkiksi lapsen siirtyessä kotoa päivähoitoon on tärkeää, että tilanteesta luodaan turvallinen ja lapseen kohdistuvat odotukset ovat yhteneväisiä. Toimiva kasvatuskumppanuus tukee tätä lapselle tärkeää ekologista siirtymävaihetta. (Karila 2001: 211–213.)

Lapsen kasvun ja kehityksen kannalta on olennaista, miten vuorovaikutussuhde kehittyy eri kasvuympäristöjen välille. Kasvatushenkilökunnan suhde lapsen vanhempiin on hyvin oleellinen lapsen kannalta. Keskeistä laadukkaalle kasvatukselle on kasvattajan tietoisuus ekologisesta teoriasta. Toisin sanoen on tärkeää, että kasvattaja ymmärtää, kuinka monella eri tasolla lapsi ja vanhemmat ovat vuorovaikutuksessa lapsen päivähoiton aikana. Erityisen tärkeitä lapsen kehitykselle ovat ne kasvuympäristöt, joissa lapsi on itse aktiivinen toimija. Lapsen kasvatuksen laatuun vaikuttaa merkittävästi se, kuinka selkeästi lasta kasvattavat aikuiset näkevät kasvatuksen yhteisenä projektina. (Hujala 1999:11; Järvinen 2009: 32.)

6 KASVATUSKUMPPANUUS KÄYTÄNNÖSSÄ

Tässä osiossa kerromme, kuinka kasvatuskumppanuus toteutuu käytännössä. Kuvaaamme kasvatuskumppanuutta päivähoiton aloituksessa sekä arkisissa kohtaamisissa ja kasvatustaluteluissa. Näillä edellä mainituilla osa-alueilla kasvatuskumppanuutta ilmenee päivähoitossa.

6.1 Päivähoidon aloitus

Lapsen päivähoito alkaa usein yhteisellä tapaamisella vanhempien ja henkilökunnan kanssa, jossa keskustellaan perusasioista ja mieltä askarruttavista asioista. Kasvatushenkilökunnalla tulisi olla alkutapaamisessa perusteelliset tiedot palveluista ja toiminnan toteuttamisesta. Ensimmäisessä tapaamisessa tiedottamisella on merkittävä ja keskeinen rooli. Vanhempia saattavat askarruttaa monet kysymykset. Kasvatushenkilökunnalle jotkut itsestään selvät asiat voivat olla vanhemmille uusia ja selittämistä vaativia. (Kovanen 2003: 73.)

Yhteistyö ja kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa alkavat aina tutustumisesta. Kotikäynti päivähoidon alkaessa luo perustaa kasvatuskumppanuudelle ja onkin yksi kumppanuuden työkäytännöistä. Kotikäynti mahdollistaa läheiset suhteet henkilökunnan ja perheen välillä. Päiväkodin toteuttaman aloituskeskustelun sekä kotikäynnin lähtökohtana on antaa perheelle puheenvuoro. Omassa kodissa vanhemmilla on mahdollisuus kertoa omasta lapsesta ja perheestä turvallisessa ympäristössä. Samalla työntekijä pääsee tutustumaan lapsen elinympäristöön käytännössä. Perheen kotona on ainutlaatuinen mahdollisuus luoda pohja dialogiselle ja luottamukselliselle suhteelle. Vanhempien monenlaiset pelot, toiveet ja odotukset on syytä ottaa huomioon aloitettaessa päivähoitoa ja henkilökunnan tulee olla näistä tietoisia. Perhettä tulee kuitenkin kuulla ja kunnioittaa, mikäli he haluavat käydä aloituskeskustelun muualla kuin kotona. (Kaskela 2006: 41.)

Vanhempien ja kasvatushenkilökunnan ensimmäiset vuorovaikutustilanteet vaikuttavat olennaisesti siihen, kuinka osapuolet jatkossa kokevat yhteistyön sujumisen. Henkilökunnan tulee kiinnittää tarpeeksi huomiota alkuvaiheen keskusteluille sekä esittää asiat selkeästi ja perustellusti. Vanhemmat kuuntelevat usein tarkasti, mitä heidän lapsestaan kerrotaan. Väärinkäsitysten välttäminen on tärkeää, jotta luottamuksellinen suhde vanhempien kanssa voi muodostua. Kasvatuskumppanuus luo haasteen vanhemmille ja henkilökunnalle kehittää vuorovaikutussuhdetta yhä syvemmäksi. (Heleinius 2001: 265; Karila 2006: 104–105.)

6.2 Arkinen vuorovaikutus ja kohtaamiset

Päiväkodin arjessa tapahtuvat kohtaamiset ja vuorovaikutus muodostavat perustan vanhempien ja kasvatushenkilökunnan kumppanuussuhteelle. Jokapäiväiset lapsen tuomis- ja hakutilanteet luovat vuoropuhelun niin vanhemman, kasvattajan kuin lapsenkin välille. On tärkeää muistaa kuulla myös lapsen näkemyksiä ja tunteita päivän kuluksi. Tällä tavoin mahdollistetaan lapsen osallisuus häntä koskevissa asioissa. (Karila 2006: 101.)

Arkiset keskustelut antavat mahdollisuuden puhua lapsen päivittäisistä kuulumisista kuin myös ongelmallisemmista asioista. Vanhempien on hyvä saada kuulla positiivisia

asioita lapsestaan, joten on vältettävä liiallista negatiivista palautetta. Tavanomaiset asiat ovat usein vanhemmille hyvin arvokkaita. Myönteinen puhe ja lapsen päivän muistelu auttaa vanhempia ymmärtämään lastaan sekä luomaan lapsuusmuistoja. (Kaskela 2006: 44–45.)

Vuorovaikutus on parhaimmillaan molempia osapuolia kunnioittavaa kuulemista. Päivittäisten keskustelujen merkitys on usein vakiintuneempaa alle kolmevuotiaiden lasten ryhmissä kuin vanhempien lasten ryhmissä. Iän myötä lasten tullessa yhä omatoimemmiksi näyttäisi kuulumisten vaihto vähenevän vanhempien ja henkilökunnan välillä. Päivittäisten keskustelujen jäädessä pois tai niiden käyminen vain ongelmatilanteissa saattaa johtaa helposti negatiivissävyiseen vuorovaikutukseen. Lapsen kasvaessa on muistettava arkisten kohtaamisten merkitys kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Näin ollen myös lapsi kokee tullessa kuulluksi ja huomioiduksi päivittäin. (Karila 2006: 101, 103; Kaskela 2006: 44–45.)

6.3 Kasvatuskeskustelut

Kasvatuskumppanuutta toteutettaessa kasvatuskeskustelut vanhempien ja henkilökunnan välillä ovat suhteen perusta. Keskustelujen avulla luodaan luottamuksellisempaa ja syvempää kasvatuskumppanuutta. Kasvatuskeskustelut välittävät tietoa lapsen eri kasvuympäristöjen välillä. Keskustelun perustana on vanhempien tietämys lapsestaan. Henkilökunta ja vanhemmat voivat jakaa näkemyksiään lapsen kasvusta ja kehityksestä. (Kaskela 2006: 45–46.)

Lammin esiopetusryhmissä tavanomaista laajempi ja yksityiskohtaisempi keskustelu lapsen tilanteesta ja kasvatuksesta käydään vähintään kerran vuodessa. Resurssien ja tarpeen mukaan keskusteluita voidaan käydä useamminkin. Esikoulun aloittamisen jälkeen ensimmäinen kasvatuskeskustelu käydään syksyllä noin muutaman kuukauden kuluttua aloituksesta. Keväällä käydään toinen keskustelu, jossa arvioidaan syksyllä asetettuja tavoitteita sekä lapsen koulukypsyyttä. Myönteisen ja avoimen ilmapiirin luominen kasvatuskeskustelussa on tärkeää. (Räsänen 2010.)

7 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksemme tarkoitus oli kartoittaa kasvatuskumppanuuden toteutumista Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmissä. Tutkimuksen oli myös tarkoitus tuoda esille henkilökunnan käymän kasvatuskumppanuuskoulutuksen mahdollisia hyötyjä. Halusimme tutkimuksellamme tuoda esille vanhempien sekä kasvatushenkilökunnan näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toimivuudesta. Kyselylomakkeiden kautta vanhemmat ja kasvatushenkilökunta saivat kertoa mielipiteitään ja näkemyksiään koskien kasvatuskumppanuutta.

Pyrkimyksemme oli tuoda esille ajankohtaista ja luotettavaa tietoa siitä, miten osapuolet kokevat kasvatuskumppanuuden ja miten se ilmenee esiopetusryhmissä. Tarkoituksemme oli vertailla ja tuoda näkyville, kuinka eri osapuolten näkemykset kohtaavat. Tutkimuksen tulosten avulla päiväkodin henkilökunnan on mahdollista kehittää kasvatuskumppanuutta yhä laadukkaampaan suuntaan. Valmis opinnäytetyö tarjoaa tietoa, kuinka kasvatuskumppanuutta toteutetaan käytännössä sekä tuo esille kehittämiskohteita.

Tutkimusongelmiksi olemme määritelleet seuraavanlaiset kysymykset:

1. Kohtaavatko vanhempien ja kasvatushenkilökunnan näkemykset kasvatuskumppanuudesta?
  - 1.1 Miten kasvatuskumppanuus toteutuu henkilökunnan näkökulmasta?
  - 1.2 Miten kasvatuskumppanuus toteutuu vanhempien näkökulmasta?
2. Miten kasvatuskumppanuutta voitaisiin kehittää?
3. Miten kasvatuskumppanuus toteutuu Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmissä?

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

8.1 Tutkimusjoukko

Tutkimusjoukoksi valikoituivat Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmät. Nämä ryhmät ovat Päiväkoti Kuperkeikan kolme esiopetusryhmää sekä erillisessä toimipisteessä sijaitseva Evontien esiopetusryhmä. Tutkimusjoukkoon sisältyi niin kasvatushenkilökunta kuin lasten vanhemmatkin. Vanhempia esiopetusryhmissä oli yhteensä 64 sekä henkilökuntaa yhteensä kahdeksan. Henkilökunnasta seitsemän oli suorittanut kasvatuskumppanuus-koulutuksen kyselyiden toteutus ajankohtaan mennessä. Rajasimme tutkimuksen koskemaan vain esiopetusryhmiä, koska kyselyä toteuttaessa ainoastaan näiden ryhmien henkilökunta oli käynyt kasvatuskumppanuus-koulutusta.

8.2 Tutkimusaineiston tiedonkeruumenetelmät

Tutkimusaineistomme kerättiin tutkimusjoukolta kyselylomakkeiden avulla. Vanhemmille (liite 1) ja kasvatushenkilökunnalle (liite 2) oli omat erilliset kyselylomakkeet, jotka jaettiin suljettavissa ja nimettömissä kirjekuorissa. Valitsimme aineiston keruumenetelmäksi kyselylomakkeet laajan tutkimusjoukon takia. Kyselyiden avulla tiedon hankkiminen oli nopeaa ja halpaa. Kyselyiden avulla vastaajien yksityisyys säilyi, emmekä pystyneet vaikuttamaan kyselyn tuloksiin. Muilla tiedonkeruumenetelmillä, kuten haastatteluilla tai havainnoimalla emme olisi saavuttaneet näin suurta vastaajajoukkoa, jolloin tutkimuksen yleistettävyyttä olisi kärsinyt. Myös vähäisten resursien takia kyselyn toteuttaminen lomakkeilla oli järkevin ratkaisu.

Kyselylomakkeemme sisälsivät kahdentyyppisiä kysymyksiä: kvalitatiivisia eli laadullisia sekä kvantitatiivisia eli määrällisiä kysymyksiä. Kyselylomaketta tehdessämme päädyimme tekemään siitä puolistrukturoidun sen sisältäen avoimia ja suljettuja kysymyksiä. Tällä tavalla pyrimme saamaan monipuolisia vastauksia sekä antamaan vastaajille mahdollisuuden puhua omin sanoin. Kyselymme eivät sisältäneet vastaajien taustatietoja, koska se ei olisi edistänyt tutkimustamme. Laadimme kysymykset tuottamaan vastauksia itse tutkimusongelmiin, joihin vastaajien taustatiedot eivät olisi vaikuttaneet. Emme kokeneet tätä tarpeelliseksi tutkia esimerkiksi iän ja sukupuolen vaikutusta kokemuksiin kasvatuskumppanuudesta.

8.3 Tutkimuksen kulku

Idea opinnäytetyöstämme syntyi syksyllä 2009, ja päätimme yhdistää voimavaramme ja kiinnostuksemme yhteiseksi opinnäytetyöksi. Aloimme etsiä työllemme yhteistyökumppania, joka löytyi melko nopeasti aiempien suhteiden avulla. Yhteistyökumppaniksi saimme Lammin varhaiskasvatuskeskuksen. Aiheemme vahvistettiin opettajankokouksessa lokakuussa 2009. Tämän jälkeen aloimme työstää tutkimussuunnitelmaa, jonka esitimme aloitusseminaarissa tammikuussa 2010. Opinnäytetyön teoriaosuutta aloimme työstää alkuvuodesta ja sen työstäminen jatkui pitkkin kesää.

Kyselylomakkeita suunnittelimme tammi-helmikuun aikana ja saimme kyselylomakkeet toimitettua esiopetusryhmiin ennen urheilulomaa. Kasvatushenkilökunta jakoi lomakkeet suljettavissa kirjekuorissa. Jaoin myös jokaisen esiopetusryhmän ilmoitustaululle esittelyn opinnäytetyöstämme, joka oli sisällöltään sama kuin saatekirje vanhemmille (liite 3). Jokainen vanhempien kuori sisälsi saatekirjeen lisäksi kyselylomakkeen, jossa esittelimme itsemme ja tutkimuksemme tarkoituksen. Vastausaikaa annoimme kyselyiden palauttamiseksi viikon. Päätimme pidentää vastausaikaa vielä viikolla, jotta saisimme mahdollisimman paljon vastauksia tutkimukseemme. Vanhemmat palauttivat kyselyt suljetuissa ja nimettömissä kuorissa henkilökunnalle. Kasvatushenkilökunta vastasi kyselyihin palauttaen ne suljetussa kirjekuoressa päiväkodin yhteyshenkilöllemme. Myös avaamattomat kirjekuoret toimitettiin meille.

Kyselylomakkeita vanhemmille jaettiin 64 kappaletta, joista meille palautui 40 kappaletta. Yksi palautuneista lomakkeista oli tyhjä, joten jouduimme hylkäämään kyseisen lomakkeen. Täten lopullinen tutkimusaineistomme koostui 39 vastauksesta, kyselyitä palautui 75 %. Kasvatushenkilökunnasta jokainen vastasi kyselyymme, joten tältä osin tutkimusaineisto koostui kahdeksasta vastauksesta eli vastausprosentti oli sata prosenttia. Kyselylomakkeiden analysoinnin aloitimme keväällä 2010. Tutkimuksen tulokset kirjoitimme kesän 2010 aikana. Saatekirjeessä sitouduimme vaitiolovelvollisuuteen, joka sisältää aineiston salassapidon ja asianmukaisen hävittämisen opinnäytetyön valmistuttua. Tulosten valmistuttua teimme lyhyen koosteen (liite 4) opinnäytetyömme tuloksista ja johtopäätöksistä jaettavaksi esiopetusryhmien ilmoitustauluille.

8.4 Tutkimusaineiston analysointi

Laatimamme kyselylomakkeet sisälsivät kvalitatiivisia eli laadullisia kysymyksiä, joille ominaista on todellisen elämän kuvaaminen. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on kuvata kohdetta mahdollisimman monipuolisesti. Laadullisen tutkimuksen eräs tarkoitus on löytää ja tuoda esille faktoja. Kyselylomakkeita laadittaessa halusimme antaa vastaajille mahdollisuuden tuoda oma äänensä aidosti kuuluviin, joten päädyimme useissa kysymyksissä avoimiin kysymyksiin. (Hirsjärvi 2007: 156–158.)

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus tarkoittaa tutkimusta, jossa käytetään täsmällisiä ja laskennallisia menetelmiä. Käytimme omissa kyselylomakkeissamme myös määrällisiä kysymyksiä. Kyselylomakkeet sisälsivät siis kvantitatiivisia kysymyksiä, joissa vastaajille oli annettu vastausvaihtoehdot valmiina. Tällä tavalla saimme tarkkoja ja helposti mitattavia vastauksia aiheestamme. Näillä kysymyksillä pyrimme myös saamaan selkeästi esille vastauksien yhteneväisyyden ja eroavaisuuden. (Hirsjärvi 2004: 130–131.)

Aineiston analyysin aloitimme tarkistamalla jokaisen lomakkeen siltä varalta, että niissä on virheellisiä lomakkeita tai vastauksia. Jouduimme poistamaan yhden vastauslomakkeen vanhemmille suunnatusta kyselystä, koska se oli palautettu tyhjänä. Tässä vaiheessa numeroimme jokaisen vastauslomakkeen ja jaoimme lomakkeet henkilökunnan ja vanhempien mukaan. Tämän vaiheen jälkeen aloitimme vastausten varsinaisen analysoinnin.

Kvantitatiiviset kysymykset analysoimme laittamalla ne Excel-taulukko-ohjelmaan. Näin saimme selkeästi käsiteltyä valmiit vastausvaihtoehdot sisältävät kysymykset. Taulukoinnin avulla tuli esille selkeitä ja laskennallisia vastauksia, joista oli helppo tehdä johtopäätöksiä. Kvalitatiiviset eli kyselymme avoimet kysymykset analysoimme kirjoittamalla ne puhtaaksi teemojen mukaan. Vastauksista nousseiden teemojen mukaan jaoimme vastaukset vielä pienempiin ja selkeämpiin kokonaisuuksiin. Laajoista kokonaisuuksista johtopäätöksien tekeminen on helpompaa teemoittelun avulla. Esi-tämme tulokset lukumäärien mukaan, koska vastausjoukkomme on alle sata henkilöä.

Käytimme laadullisen aineistomme analysointimenetelmänä sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysin tavoitteena on analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivises-

ti. Sisällönanalyysillä tarkoitetaan pyrkimystä kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti sekä luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Tarkoituksemme oli järjestää tutkimusaineistomme mahdollisimman selkeään ja tiiviiseen muotoon. (Tuomi 2002: 107–108.)

Pyrimme löytämään aineistostamme vastauksia tutkimusongelmiimme. Analysoinnin ja esittämisen tukena voidaan käyttää tekstiä, numeroita ja kuvia. Tutkimuksessamme käytämme pääasiallisesti tekstiä, jonka tukena käytämme tarvittaessa kuvia, numeroita ja taulukoita. Tulosten esittäminen tekstimuodossa on tutkimuksen kannalta järkevin ja selittävin tapa. Näin saamme tuotua julki johtopäätökset parhaalla mahdollisella tavalla. (Hirsjärvi 2004: 153, 169.)

9 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimustulokset osiossa avaamme ensin vanhempien vastaukset ja tämän jälkeen kasvatushenkilökunnan. Tulokset olemme jaotelleet vastauksista löytyvien teemojen perusteella. Olemme myös poimineet suoria lainauksia vastauslomakkeista elävöittämään tekstiä.

9.1 Tulokset vanhempien näkökulmasta

9.1.1 Yhteistyöhön sitoutuminen

Vanhemmista 38 vastasi, että kasvatushenkilökunta oli sitoutunut yhteistyöhön heidän kanssaan. Ainoastaan yksi vastaaja koki henkilökunnan sitoutuvan yhteistyöhön joskus. Myös suurin osa vanhemmista (n=35) koki olevansa itse sitoutunut yhteistyöhön henkilökunnan kanssa. Muutama vanhemmista koki olevansa sitoutunut yhteistyöhön vain satunnaisesti eli joskus.

Yli puolet vanhemmista (n=22) koki, että läheiselle yhteistyölle henkilökunnan kanssa löytyy riittävästi aikaa. Kolmetoista vastaajaa koki, ettei yhteistyölle ole aina riittävästi aikaa. Lisäksi neljän vastaajan mukaan aikaa yhteistyön toteuttamiseen ei ole ollenkaan tarpeeksi. Yksi vastaaja oletti aikaa yhteistyölle löytyvän, mikäli tarvetta siihen ilmenisi.

Kysyimme vanhemmilta, miten kasvatuskumppanuus ilmenee heidän ja henkilökunnan välisessä yhteistyössä. Avoimista kysymyksistä päällimmäisenä nousi esille lapsen yksilöllinen huomiointi sekä joustava ja aito keskustelu arjessa. Vastausten perusteella vanhemmat näyttivät myös ymmärtävän ajan rajallisuuden kasvatuskumppanuuden toteuttamiselle.

Osassa vastauksista mainittiin nykYTEknologian merkitys tiedon kulussa, esimerkiksi tekstiviestien mahdollistama yhteydenpito. Vastauksissa vanhemmat nostivat myös esille avun saamisen ja vanhemmuuden tukemisen. Vastaukset olivat pääasiassa positiivisia ja vanhemmat olivat ymmärtäneet kasvatuskumppanuuden päällimmäiset toimintatavat. Avoimissa kysymyksissä nousi esille seuraavanlaisia ajatuksia:

”Ajattelen, että se tarkoittaa lapselleni läheisten aikuisten toimivaa yhteistyösuhdetta. Me vanhempina olemme vastuussa lapsestamme kotona ja varhaiskasvattajat silloin, kun lapsemme on eskarissa, se ilmenee päivittäin mm. lapsen vienti- ja hakutilanteissa, jolloin voimme vaihtaa kuulumisia/kysyä/iHmetellä lapsen asioita. Se ilmenee myös helppoutena olla yhteydessä eskariin tarvittaessa muulloinkin.”

”Lapsen arjessa ollaan aidosti läsnä, lapsi tulee kuulluksi ja vanhemmuutta tuetaan (molemminpuolinen kunnioitus ja luottamuksellisuus lapsen asioita hoidettaessa).”

Vanhempien mielestä yhteistyötä hankaloittavia ja kasvatuskumppanuuden syntymistä estäviä tekijöitä olivat pääasiallisesti ajan puute. Toisaalta myös henkilökemioiden toimimattomuus henkilökunnan kanssa koettiin yhteistyötä hankaloittavaksi. Vastauksissa mainittiin ongelmana suuret ryhmäkoot ja molemminpuolinen kiire. Yhteistyön teki myös hankalaksi henkilökunnan ja vanhempien erilaiset käsitykset lapsen kasvatuksesta. Tässä vastauksessa nousi esille yhteistyötä hankaloittavat tekijät:

”Vanhempien vastahakoisuus, ajan puute puolin ja toisin, henkilökuntapula, liian suuret lapsiryhmät liian vähällä hoitohenkilökunnalla -> ei aikaa ylimääräisyyksiin.”

9.1.2 Perheen yksilöllinen huomiointi

Vanhemmista 36 vastasi, että heidän mielipiteitään kuunnellaan lasta koskevilla asioilla. Vain kolme vastasi, että heitä kuunnellaan joskus. Enemmistö vanhemmista (n=32) koki kyselyn mukaan, että päiväkodissa huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet hyvin. Seitsemän vanhemmista koki, ettei lapsen yksilöllisiä tarpeita huomioida aina tarpeeksi hyvin.

Vanhemmat myös kokivat, että heidän näkemyksiään lapsen kasvatuksessa arvostetaan. Jopa 36 vastanneista koki, että kasvatushenkilökunta arvostaa heidän näkemyksiään lapsen kasvatuksessa. Ainoastaan kolme vastaajaa koki, että heidän näkemyksiään arvostetaan joskus.

Kysyimme vanhemmilta, kokevatko he saavansa apua kasvatustilanteissa ja vanhempainoikeuksien toteutuksessa. Suurin osa vanhemmista uskoi saavansa apua, jos siihen olisi tarvetta. Seuraava vastausesimerkki kuvastaa hyvin vastausten yleistä linjaa:

”En ole ollut kyseisessä tilanteessa, mutta varmasti asioista olisi kanssani keskusteltu.”

9.1.3 Kasvatuskeskustelut

Aloituskeskustelut nähtiin vanhempien mielestä hyödyllisiksi yhteistyön kannalta. Vain kolme vastaajaa koki, ettei aloituskeskustelusta ole hyötyä yhteistyölle ja loppujen mielestä keskustelu koettiin hyödylliseksi. Kysyimme vanhemmilta, minkälaista hyötyä aloituskeskustelusta on yhteistyölle. Aloituskeskustelun kautta vanhemmat ja lapsi pääsivät tutustumaan henkilökuntaan ja toisinpäin. Omien mielipiteiden esille tuominen koettiin myös tärkeäksi ja pystytään tuomaan esille lapsen yksilöllisiä tarpeita. Vanhemmat mainitsivat henkilökuntaan tutustumisen ja yksilöllisen huomioinnin olleen tärkeitä seikkoja aloituskeskustelussa. Avoimissa vastauksissa tuli esille kasvatuskeskustelujen merkitys yhteistyölle:

”Ennen kaikkea tutustumisen kannalta koin sen hyväksi. Saimme vanhempina kertoa avoimesti ja kiireettä lapsestamme, ja myös perheestämme.”

”Henkilökunta saa paremman käsityksen lapsen kotiloista, sisaruksista ym. Kokonaisvaltainen asioiden ymmärtäminen.”

”On mahdollisuus kertoa toiveista ja oman lapsen erityispiirteistä ja toisaalta kuulla miten esikoulu on lähtenyt käyntiin ja onko jotain erityistä tullut siellä esille.”

Kolme vanhempaa jätti vastaamatta kysymykseen, koska aloituskeskustelu nähtiin turhana byrokratiana sekä tarpeettomana yhteistyölle.

Kysyttäessä lapsen esiopetussuunnitelmakeskusteluista kaikki vastaajat, yhtä lukuun ottamatta, kokivat keskustelujen vastanneen odotuksia. Jatkokysymyksenä esitimme: ”Mitä jäit kaipaamaan keskustelussa, mikäli vastasit `Ei`?”. Vastauksissa tuotiin ilmi, että keskustelu olisi voinut olla luontevampaa ja lapsen yksilöllisyyttä enemmän huomioivaa. Vanhemmat toivoivat myös asiakaslähtoisempää otetta keskusteluun.

Avoimissa vastauksissa kasvatust keskustelut koettiin tärkeiksi sekä kaikille osapuolille tarpeellisiksi yhteistyön kannalta. Kasvatust keskusteluissa oli mahdollisuus jakaa tietoa lapsesta molemmin puolin ja keskustella rauhassa lapsen kehityksestä. Murto-osa vanhemmista koki, että kasvatust keskustelut ovat tarpeettomia ja ne vievät aikaa pois perustyöstä. Kasvatust keskusteluista kerrottiin myös seuraavaa:

”Vaikka kasvatust keskustelut ovat harvoin, on niissä mahdollisuus pureutua pintaa syvemmälle, vaikka kumppanuuden ydin on mielestäni päivittäisissä ja viikoittaisissa tapaamisissa, ja usein hyvin yleisluontoisissakin tilanteissa.”

”Niiden avulla oppii paremmin tuntemaan lapsen(henkilökunta) ja itse tietää paremmin ”missä mennään”.”

”Hyvinkin tärkeänä molemmin puolin pystytään seuraamaan kehitystä ja mihin voidaan vielä panostaa.”

9.1.4 Vuorovaikutus kasvatushenkilökunnan kanssa

Kysyimme vanhemmilta, oliko heidän helppo puhua vaikeistakin asioista henkilökunnalle. Enemmistö vanhemmista (n=33) vastasi, että heidän oli helppo puhua vaikeistakin asioista. Viisi vastaajaa koki puhumisen olevan joskus helppoa sekä yksi vastaaja oli sitä mieltä, että ei ole helppoa puhua.

Kysyimme vanhemmilta, kerrottiinko heille tarpeeksi lapsen päivän kuulumisista, myös positiivisista asioista. Vastausten perusteella suurin osa vanhemmista (n=22) koki, että heille kerrotaan tarpeeksi kuulumisia. Vastauksista oli nähtävissä, että kuulumisten kertomisessa on parannettavaa ja kehitettävää. Kolmetoista vanhempaa vastasi, ettei kuulumisia kerrota aina riittävästi. Neljä vastaaja koki, ettei kuulumisia kerrota ollenkaan.

Kysyimme vanhemmilta, kokivatko he suhteensa kasvatushenkilökuntaan olevan luottamuksellinen. Vanhemmista 35 koki suhteen olevan luottamuksellinen. Kaikkien vastanneiden mukaan suhde oli luottamuksellinen ainakin joskus.

Vanhemmista 33 koki vuorovaikutuksen henkilökunnan kanssa olevan riittävää. Kuuden vanhemman mukaan vuorovaikutuksen määrässä olisi parannettavaa, eivätkä he koe sitä olevan riittävästi.

Vanhemmista 33 koki olevansa tasavertainen kasvatuskumppani henkilökunnan kanssa. Neljän vastaajan mukaan he eivät ole tasavertaisia kasvatuskumppaneita. Vastauksista kävi ilmi, että vanhemmat eivät täysin ymmärtäneet, mitä tarkoitetaan käsitteellä tasavertainen kasvatuskumppani. Eräässä vastauksessa kritisoitiin tasavertaisuutta, koska vanhemmilla koetaan olevan kasvatuksen päävastuu. Tasavertaisuudella kasvatuskumppanuudessa tarkoitetaan lapsen eri asiantuntijuutta, ja se ei ilmeisesti ole vanhemmille täysin selkeää.

9.1.5 Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen

Kysyimme vanhemmilta, järjestääkö päiväkotitoiminta tarpeeksi yhteistä toimintaa, johon vanhemmat voivat osallistua. Vastaukset jakaantuivat tasaisesti eri vastausvaihtoehtojen välille. Kaksikymmentä vastaajaa koki toimintaa olevan riittävästi. Kymmenen

vastaajan mukaan toimintaa oli toisinaan tarpeeksi, ja yhdeksän vanhemman vastasi, ettei toimintaa ollut riittävästi.

Vanhempien näkemyksen mukaan päiväkodin toiminnasta ja tapahtumista tiedotettiin hyvin. Valtaosa eli 35 vastasi tiedottamisen olevan onnistunutta ja riittävää. Neljän vastaajan mukaan tiedottamisessa olisi parannettavaa.

9.1.6 Kasvatuskumppanuuden kehittäminen

Pyysimme vanhempia kertomaan, miten he kehittäisivät kasvatuskumppanuutta henkilökunnan kanssa. Kehitystoiveet liittyivät pääasiassa kasvatustietoihin ja yhteisiin toimintoihin. Keskusteluita toivottiin järjestettävän useammin ja lapsi haluttiin mukaan keskusteluihin. Yhteisiltä toiminnoilta vanhemmat toivoivat toiminnallisuutta ja mahdollisuutta tutustua toisiin vanhempiin:

”Jonkinlaiset kk- keskustelut olisivat paikallaan. Lisäksi edistymiskeskustelu voisi olla 2x syys- ja kevätlukukaudella.”

”Toiminnallisemmat vanhempainillat saisivat ehkäpä meihin vanhempiin liikettä, ja ehkä helpottaisivat/jouduttaisivat tutustumista toisiin vanhempiin.”

Annoimme vanhemmille lopuksi vapaan sanan kertoa mielipiteitään kasvatuskumppanuudesta. Pääasiassa vanhemmat kiittelivät ammattitaitoista henkilökuntaa hyvästä yhteistyöstä. Muutamassa vastauksessa myös kummasteltiin uutta termiä yhteistyölle eli kasvatuskumppanuus-sanaa vieroksuttiin:

”Ammattitaidon lisäksi on tärkeää, että myös myönteinen suhde lapseen, omaan työhön ja vanhempiin syntyy. Myös vanhempien suhtautuminen arvostavasti päiväkodin henkilökunnan työhön on tärkeää.”

9.2 Tulokset kasvatushenkilökunnan näkökulmasta

9.2.1 Kasvatuskumppanuuskoulutus

Kysyimme kasvatushenkilökunnalta, että oliko heille hyötyä käydystä kasvatuskumppanuuskoulutuksesta. Henkilökunta vastasi yhtä lukuun ottamatta, että kasvatuskumppanuuskoulutuksesta on hyötyä heidän työssään ja se myös ilmenee työssä.

Henkilökunnalta kysyttiin, ovatko he saaneet lisää valmiuksia yhteistyössä toimimiseen. Henkilökunta oli yksimielinen, että kasvatuskumppanuuskoulutus on lisännyt valmiuksia toimia vanhempien kanssa yhteistyössä.

Kysyimme myös henkilökunnalta, toteutuiko heidän mielestään kasvatuskumppanuuden tavoitteet päiväkodissa. Henkilökunnan näkemyksen mukaan kasvatuskumppanuuden tavoitteet toteutuivat vaihtelevasti. Vastaajista neljä koki tavoitteiden toteutuvan joskus ja kolme mielestä tavoitteet toteutuivat hyvin. Kyselyitä tehdessämme yksi henkilökunnasta ei ollut vielä käynyt koulutusta, joten hän ei voinut vastata edellä mainittuihin kysymyksiin.

9.2.2 Yhteistyöhön sitoutuminen

Kasvatuskumppanuuden toteuttamiselle päiväkodin arjessa ei henkilökunnan mukaan näyttäisi olevan tarpeeksi aikaa. Vain yksi vastasi `Kyllä` yhteistyölle on tarpeeksi aikaa. Muuten vastaukset jakautuivat siten, että neljä koki aikaa olleen joskus ja kolmen mukaan aikaa ei ollut ollenkaan riittävästi.

Avoimella kysymyksellä tiedustelimme, kuinka kasvatuskumppanuus ilmeni henkilökunnan ja vanhempien välisessä yhteistyössä. Vastausten mukaan kasvatustalkoot sekä arkiset kohtaamiset koettiin tärkeimmiksi yhteistyön välineiksi. Kasvatuskumppanuus ilmeni avoimena ja luottamuksellisena vuorovaikutussuhteena vanhempien kanssa.

”Päivittäiset kohtaamiset face to face, tiedon välitys, keskustelut, esiopetussuunnitelmat, yhteiset juhlat, vanhempainillat.”

Yhteistyötä ja kasvatuskumppanuuteen sitoutumista hankaloittavia tekijöitä olivat henkilökunnan mielestä ajan puute ja mahdolliset ennakkoluulot yhteistyötä kohtaan. Henkilökunta toi esille myös henkilökemioiden ristiriidat sekä näkemyserot kasvatuksellisista asioista.

”Vanhempien välinpitämätön suhtautuminen yhteistyön tärkeyteen. Vanhempien epäileväinen suhtautuminen ”viranomaisiin”.”

”Ennakkoluulot, asenteet, epäluottamus - mutta nää on kaikki voitettävissä.”

9.2.3 Perheen yksilöllinen huomiointi

Kysyimme henkilökunnalta, kuultiinko vanhempia riittävästi lasta koskevissa asioissa. Vastausvaihtoehtojen vastaukset jakaantuivat tasaisesti. Henkilökunnasta kolmen mukaan vanhempia kuultiin ja kolmen mielestä ei kuultu. Kaksi vastasi, että kuultiin joskus. Selkeää yhteistä linjaa ei siis ollut.

Kysyimme henkilökunnalta, tukivatko he vanhempia heidän ensisijaisessa kasvatustehtävässään ja miten. Kaikissa vastauksissa tuli ilmi, että henkilökunta oli valmis tukemaan vanhempia, mikäli he apua kaipasivat. Tukeminen on henkilökunnan mielestä kuuntelemista, keskustelemista, kunnioittamista sekä lapsesta huolehtimista:

”Huolehtimalla lapsesta hyvin päivän aikana. Tarjoamalla vanhemmille keskustelukumppanin ja mahdollisuuden pohtia yhdessä.”

”Kyllä koen, kertoessani miten lapsi toimii ja pärjää ryhmässä ja selviää tehtävistä. Jos vanhemmilla huoli lapsesta, keskustelemme asiasta ja mahdollisista tukitoimista.”

9.2.4 Kasvatuskeskustelut

Koko kasvatushenkilökunta koki, että aloituskeskustelusta oli hyötyä yhteistyölle vanhempien kanssa. Ainoastaan yksi henkilökunnasta ei ollut käynyt aloituskeskustelua, joten hän ei vastannut.

Kysyimme henkilökunnalta, kuinka he kokivat kasvatustalut ja niiden tarpeellisuuden yhteistyölle. Vastauksissa keskustelut koettiin ensisijaisen tärkeiksi yhteistyölle. Keskustelujen avulla syntynyt luottamus ja yhteistyö vahvistuivat lapsen parhaaksi. Keskusteluista kerrottiin seuraavaa:

”Pohja omalle työlle; luoden luottamuksellisen suhteen vanhempien kanssa. Helpompi ottaa esille vaikeitakin asioita, kun luottamus vanhempiin kunnossa.”

”Monesti hakiessa ja tuodessa lasta ei ole aikaa tai mahdollisuutta (lännä muita lapsia ja vanhempia) keskustella lapsesta. Keskustelut ovat hyvin tärkeitä yhteistyölle.”

9.2.5 Vuorovaikutus vanhempien kanssa

Kysyimme henkilökunnalta, kokivatko he olevansa tasavertaisia kasvatustalupaneita vanhempien kanssa. Henkilökunnasta vain kaksi koki olevansa tasavertainen kasvatustalupani vanhempien kanssa. Loput eli kuusi henkilökunnasta koki olevansa joskus tasavertainen kasvatustalupani.

Henkilökunnasta vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen vanhempien kanssa ei ollut aina niin helppoa. Vastaukset jakaantuivat siten, että enemmistön (n=4) mukaan oli joskus helppoa puhua vaikeistakin asioista. Henkilökunnasta kaksi vastasi myöntävästi ja kaksi kieltävästi.

Lasten päivän kuulumisista kerrottiin vanhemmille henkilökunnan mielestä riittävästi. Kuuden vastaajan mukaan kuulumisia, myös positiivisia, kerrottiin tarpeeksi päivittäin. Kaksi vastaajaa koki, että kuulumisia kerrotaan vain joskus tarpeeksi.

Kysyimme kasvatustalupaneilta, kokivatko he suhteensa vanhempiin olevan luottamuksellinen. Kaikki (n=8) vastasivat, että heillä oli luottamuksellinen suhde vanhempiin.

Vuorovaikutus vanhempien kanssa koettiin pääosin (n=4) joskus riittäväksi. Kolmen vastaajan näkemys oli, että vuorovaikutus vanhempiin oli riittävää ja yhden vastaajan mielestä vuorovaikutusta ei ollut lainkaan tarpeeksi.

9.2.6 Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen

Henkilökunnan vastausten perusteella päiväkodissa ei järjestetä riittävästi yhteistä toimintaa vanhemmille. Enemmistö (n=5) koki, ettei toimintaa järjestetä lainkaan tarpeeksi. Kahden vastaajan mukaan toimintaa oli joskus tarpeeksi ja yksi vastasi, että sitä oli jo nyt riittävästi.

Henkilökunta koki, että he tiedottivat toiminnoista ja tapahtumista hyvin. Viiden mielestä tiedottamisessa ei ollut parannettavaa. Kahden mielestä tiedottaminen oli joskus kohtuullista, yksi vastaajista koki sen olleen täysin puutteellista.

9.2.7 Kasvatuskumppanuuden kehittäminen

Pyysimme henkilökuntaa kertomaan, miten he kehittäisivät kasvatuskumppanuutta. Tärkeimmäksi kehittämisehdotukseksi nousi koko kasvatushenkilökunnan kasvatuskumppanuuskoulutus. Henkilökunta toivoi myös lisää yhteistä rentoa toimintaa vanhempien kanssa. Havainnoinnin ja arvioinnin toivottiin olevan osa päivittäistä työtä:

*”Kaikki koulutukseen, kaikkien sitoutuminen kumppanuuteen, asenne-
muutos, enemmän yhteistyötä vanhempien kanssa.”*

*”Enemmän rentoa toimintaa vanhempien kanssa - kumppanuuden syn-
tyminen hiljalleen arkipäivän kanssakäymisen kautta.”*

Annoimme henkilökunnalle vapaan sanan koskien kasvatuskumppanuutta. Henkilökunta näki kasvatuskumppanuuden hyvänä ja tärkeänä uutena suuntauksena päivähoitossa. Henkilökunnan mukaan aloituskeskustelut ovat myös tärkeä osa vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä:

”Aloituskeskustelut tuoneet uutta ja tärkeää tietoa lapsista ja perheistä. Paljon helpompi aloittaa yhteistyö aloituskeskustelun jälkeen, palaute vanhemmilta ollut positiivista aloituskeskusteluista.”

”Erittäin hyvä ja tärkeä asia. Opettaa henkilökuntaa kuuntelemaan ja arvioimaan omaa työtään ja suhdetta lapsiin.”

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää kasvatuskumppanuuden toteutumista Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmissä. Tavoitteenamme oli kartoittaa, kuinka vanhemmat sekä kasvatushenkilökunta näkevät ja kokevat kasvatuskumppanuuden toteutuvan. Yksi päätavoitteistamme oli tutkia, kohtaavatko vanhempien ja kasvatushenkilökunnan näkemykset kasvatuskumppanuudesta. Johtopäätöksissä pyrimme tuomaan esille, miten kasvatuskumppanuus toteutuu Lammin esiopetusryhmissä ja kuinka sitä tulisi kehittää tulevaisuutta ajatellen. Johtopäätösten tarkoituksena on tuoda konkreettisesti näkyviksi kyselyissä esille nousseita näkökulmia kasvatuskumppanuudesta.

10.1 Johtopäätökset vanhempien kyselyiden tuloksista

10.1.1 Yhteistyöhön sitoutuminen

Tutkimuksemme perusteella yhteistyöhön sitoutuminen Lammin esiopetusryhmissä näyttäisi toimivan erittäin hyvin. Vanhempien mukaan kasvatushenkilökunta on sitoutunut yhteistyöhön heidän kanssaan. Tulosten mukaan vanhemmat kokevat myös itse olevansa sitoutuneita yhteistyöhön. Tältä osin yhteistyö vaikuttaa toimivalta puolin ja toisin. Vanhemmat kokevat läheiselle yhteistyölle löytyvän usein aikaa, mutta paljon parannettavaa löytyy asian suhteen.

Vanhemmilta saatujen tulosten perusteella kasvatuskumppanuus toteutuu parhaiten arjessa. Tärkeä osa kasvatuskumppanuutta ja sen toteuttamista näyttäisi olevan lapsen ja koko perheen huomiointi sekä aito kohtaaminen arjessa. Hyvä ja toimiva yhteistyö vaatii tulosten mukaan ammatillista työtettä sekä resursseja. Henkilökunnan vähäisyys heijastuu tällä hetkellä osittain yhteistyön laatuun esiopetusryhmissä.

Vanhempien vastausten perusteella yhteistyötä tukevat teknologian mukanaan tuomat mahdollisuudet, kuten sähköpostit ja tekstiviestit. Tulosten perusteella yhteistyö on monimuotoista sekä vanhemmuutta tukevaa. Vanhemmat ovat ymmärtäneet yhteistyön merkityksen toimivalle kasvatuskumppanuus-suhteelle. He arvostavat luottamuksellista ja kunnioittavaa yhteistyösuhdetta lapsen parhaaksi. Johtopäätöksenä tästä voikin todeta, että vanhemmilla on teoreettinen käsitys siitä, kuinka kasvatuskumppanuutta voidaan toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla. Arjessa yhteistyön toteuttaminen ei kuitenkaan ole aina niin yksinkertaista.

Sujuvalle yhteistyölle löytyi vastauksista paljon esteitä. Päälimmäisenä kasvatuskumppanuutta hankaloittavana tekijänä koettiin resurssien, kuten ajan ja henkilökunnan puute sekä molemminpuolinen kiire. Ennakkoluulot ja erilaiset kasvatuskäsitykset voivat vaikeuttaa yhteistyön toteuttamista henkilökunnan kanssa. Vastausten perusteella yhteistyön toteuttaminen vaatii molemmilta osapuolilta ennakkoluulottomuutta sekä aikaa ja kiinnostusta paneutua lapsen asioihin.

10.1.2 Perheen yksilöllinen huomiointi

Tutkimustulosten valossa näyttää siltä, että perheet huomioidaan yksilöllisesti sekä heidän mielipiteitään arvostetaan. Vanhemmat ovat tyytyväisiä siihen, miten henkilökunta huomioi heidät yksilöllisesti, ja arvostavat heidän ensisijaisuutta lapsen kasvattajina. Täten yksi kasvatuskumppanuuden pääperiaate näyttäisi toteutuvan esiopetusryhmissä kiitettävästi.

10.1.3 Kasvatuskeskustelut

Vanhemmat näkevät kasvatuskeskustelujen tärkeyden osana toimivaa yhteistyötä. Kasvatuskeskustelujen kautta kumppanuus syventyy ja tietoa jaetaan luottamuksellisesti osapuolten kesken. Tulosten perusteella kasvatuskeskustelut ovat tärkeä osa yhteistyötä sekä toimivat pohjana kasvatuskumppanuudelle. Kasvatuskeskustelujen avulla on hyvä käynnistää yhteinen taival sekä seurata lapsen edistymistä ja tukea vanhemmuutta. Kasvatuskeskustelujen hyöty on ilmiselvä, ja tätä toimintamuotoa tulisi kehittää sekä käyttää toimintakauden aikana useampiakin kertoja. Keskusteluja tulisi muokata yhä asiakaslähtöisemmiksi ja luontevammiksi sekä välttää turhaa kaavamaisuutta.

10.1.4 Vuorovaikutus kasvatushenkilökunnan kanssa

Tulosten perusteella vuorovaikutus henkilökunnan kanssa toteutuu hyvin ja on riittävä. Vanhemmat kokevat olevansa tasavertaisia kasvatuskumppaneita. Suhde henkilökuntaan koettiin luottamukselliseksi. Tuloksista kävi ilmi, että vuorovaikutusta on resursseihin ja aikaan nähden riittävästi, mutta toisaalta toivotaan lisää yksilöllisempää palautetta päivän kulusta ja lapsen asioista yleensä.

Vanhempien vastausten perusteella vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen henkilökunnan kanssa on mahdollista. Tämä osoittaaakin yhteistyön laadun olevan hyvää. Henkilökunnan ammattitaitoa ja näkemyksiä arvostetaan, koska heidän kanssaan uskalletaan ottaa puheeksi vaikeitakin asioita. Johtopäätöksenä tuloksista voidaan todeta, että vuorovaikutus kasvatushenkilökunnan kanssa on syvällistä, mutta se vaatii molemmilta osapuolilta aikaa ja kiinnostusta toimiakseen yhä paremmin.

10.1.5 Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen

Vanhempien tulosten perusteella toteamme, että Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmissä on liian vähän yhteistä toimintaa, johon vanhemmat voivat osallistua. Yhteisen toiminnan lisääminen mahdollistaisi tiiviimmän ja rennomman suhteen niin henkilökunnan kuin muiden vanhempienkin kanssa. Tiedottaminen päiväkodin tapahtumista ja toiminnoista on hyvällä mallilla ja vanhemmat ovat siihen tyytyväisiä.

10.1.6 Kasvatuskumppanuuden kehittäminen

Kasvatuskumppanuuden kehittäminen vaatii vanhempien mielestä kasvatuskeskustelujen sekä yhteisen toiminnan lisäämistä. Tuloksista on pääteltävissä, että vanhemmat kaipaavat lisää yhdessä oloa ja aikaa keskustelulle rennossa ilmapiirissä. Vanhemmille olisi tärkeää, että lapsikin voisi olla osallisena näissä häntä koskettavissa tilanteissa ja tapahtumissa. Kyselyistä kävi ilmi, että käsite ”kasvatuskumppanuus” ei ole kaikille vanhemmille tuttu, vaan he tarvitsisivat lisää tietoa, jotta sen sisällön ja merkityksen voisi ymmärtää paremmin osaksi nykyaikaista päivähoitoa.

10.2 Johtopäätökset kasvatushenkilökunnan kyselyiden tuloksista

10.2.1 Kasvatuskumppanuuskoulutus

Kasvatushenkilökunnan kyselyiden perusteella on nähtävissä, että he ovat hyötäneet heidän käymästään koulutuksesta. Henkilökunta on saanut valmiuksia toimia kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. Tulosten perusteella johtopäätöksemme on, että kasvatuskumppanuuskoulutus on antanut erilaisia työvälineitä ja näkökulmia kasvatuskumppanuuden toteuttamiselle. Parannettavaa löytyy kuitenkin, esimerkiksi koko henkilökunnan kouluttaminen.

10.2.2 Yhteistyöhön sitoutuminen

Tulosten perusteella henkilökunta kokee, ettei aikaa yhteistyölle ole riittävästi. Kasvatuskumppanuuden tärkeimmät yhteistyön välineet ovat arkiset kohtaamiset ja kasvatust keskustelut. Johtopäätöksenä voimmekin todeta, että päiväkodissa ei ole käytettävissä riittäviä resursseja, jotta kasvatuskumppanuus ja yhteistyö vanhempien kanssa olisi tavoitteiden mukaisia. Tuloksista on pääteltävissä, että molemminpuoliset ennakkoluulot ja asenteet voivat heikentää yhteistyön laatua.

10.2.3 Perheen yksilöllinen huomiointi

Perheen yksilöllinen huomiointi ei näyttäisi olevan tasavertaista kyselyn tuloksien perusteella. Vanhempien mielipiteitä lasten ensisijaisina kasvattajina ei kuulla riittävästi. Kuitenkin henkilökunta on valmis tukemaan vanhempia kasvatustehtävässään. Johtopäätöksenä toteamme, että vanhempien mielipiteitä ja näkemyksiä tulisi kuulla yhä enemmän.

10.2.4 Kasvatuskeskustelut

Henkilökunnan tulosten perusteella kasvatuskeskustelut tukevat yhteistyötä vanhempien kanssa, sillä siten syntyy luottamus ja ymmärrys lapsen parhaasta. Keskustelut ovat erittäin hyödyllinen työväline, koska tällöin on eritavalla aikaa paneutua lapsen asioihin kuin arjessa. Johtopäätelmämme on, että kasvatuskeskustelut muodostavat pohjan henkilökunnan työlle sekä kasvatuskumppanuudelle.

10.2.5 Vuorovaikutus vanhempien kanssa

Henkilökunnan näkemyksen mukaan he eivät ole täysin tasavertaisia kasvatuskumppaneita vanhempien kanssa. Mielestämme tulos on ymmärrettävä ajatellen vanhempien ensisijaisuutta lasten kasvattajina. Tulosten perusteella vaikeista asioista puhuminen ei ole henkilökunnalle aina helppoa. Tulokseen saattaa vaikuttaa henkilökunnan ammattitaito, uskallus puuttua asioihin tai kyky ottaa asia puheeksi.

Kyselyn tulosten perusteella lasten päivän kuulumisista kerrotaan riittävästi vanhemmille. Tästä onkin pääteltävissä, että henkilökunta pyrkii vähäisistä resursseista huolimatta ottamaan aikaa vanhempien kohtaamiselle hakutilanteissa. Kyselyistä selvisi myös, että koko henkilökunta kokee suhteen vanhempiin olevan luottamuksellinen. Tämä on mielestämme erittäin tärkeä tekijä kasvatuskumppanuuden toteuttamisessa. Vuorovaikutuksen eri osa-alueet henkilökunnan ja vanhempien välillä näyttäisi toimivan tulosten perusteella suhteellisen moitteettomasti.

10.2.6 Päiväkodin toiminta ja tiedottaminen

Tuloksista kävi selvästi ilmi, ettei päiväkodissa järjestetä riittävästi yhteistä toimintaa vanhempien kanssa. Olisikin tärkeää tulevaisuudessa lisätä toimintaa, johon vanhemmat otetaan mukaan, sillä se auttaisi luottamuksellisen ja avoimen suhteen muodostumisessa. Päiväkodin tiedottaminen toimii henkilökunnan näkemyksen mukaan hyvin, vaikkakin parannettavaa aina on.

10.2.7 Kasvatuskumppanuuden kehittäminen

Henkilökunnan tuloksista teimme johtopäätöksen, että he kokevat tärkeänä kasvatuskumppanuuden kehittämisen. Yhdeksi tärkeimmäksi kehittämis ehdotukseksi henkilökunta nosti koko kasvatushenkilökunnan kasvatuskumppanuuskoulutuksen. Kehittämistä vaatisi myös yhteistyö ja yhteinen toiminta vanhempien kanssa. Rentoa yhteistä toimintaa toivottiin lisää. Kasvatuskumppanuutta voisi kehittää myös havainnoinnin ja arvioinnin avulla arkisessa työssä. Johtopäätöksenä henkilökunnan tuloksista voidaan päätellä, että he kokevat kasvatuskumppanuuden tärkeänä osana nykyajan päivähoitoa.

11 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Olemme pyrkineet varmistamaan opinnäytetyömme luotettavuuden pohtimalla ratkaisujamme ja toimimalla tutkimukselta vaadittujen luotettavuusmääritelmien mukaisesti. Tutkimuksen luotettavuus on riippuvainen luotettavasta aineistosta, analyysiprosessista ja tulosten luotettavasta esittämisestä. Tutkimuksemme luotettavuutta tukee mielestämme tutkimusjoukon valinta. Valitsimme kyselyymme kaikki Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmien vanhemmat ja kasvatushenkilökunnan.

Tutkimusjoukko sisälsi kahdeksan henkilökunnan jäsentä ja 64 vanhempaa. Vastauksia saimme vanhemmilta takaisin 39 kappaletta (75 %) ja henkilökunnasta kaikki (100 %) vastasivat kyselyymme. Määrä on tarpeeksi suuri, jotta vastaukset edustavat riittävästi vastaajajoukkoa. Tutkimuksen tuloksia ei voi kuitenkaan yleistää koskemaan kaikkia kasvatushenkilökunnan jäseniä saati vanhempia, koska tutkimuksemme rajautui Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmiin.

Tutkimusaineiston keruumenetelmäksi valitsimme kyselylomakkeen, joka sisälsi strukturoituja sekä avoimia kysymyksiä. Mielestämme oli hyvä antaa vastaajille vapaus ilmaista ajatuksiaan ilman valmiita vastausvaihtoehtoja. Aineistonkeruussa noudattimme hienovaraisuutta ja vaalimme vastaajien anonymiteettia. Kyselyihin vastaaminen oli vapaaehtoista, joten luotammekin kaikkien vastaajien olleen asiasta motivoituneita ja kiinnostuneita. Tutkimuksemme luotettavuuden kannalta heikentävänä seikkana voidaan pitää mahdollisuutta, että vastaajat eivät vastanneet rehellisesti tai eivät täysin ymmärtäneet kysymyksiä.

Tutkimuksemme luotettavuuden ja edustavuuden kannalta oli tärkeää motivoida vastaajia ottamaan kysely tosissaan. Teimme päiväkotiin esitteen opinnäytetyöstämme ja kerroimme etukäteen kaikille tutkimuksemme osallistuville tutkimuksemme toteutuksesta sekä tarkoituksesta. Opinnäytetyömme luotettavuutta parantaa mielestämme se, että valitsimme vastaajiksi kaikki esikoululasten vanhemmat.

Tutkijoina olemme pyrkineet toimimaan koko tutkimuksen ajan eettisesti. Kyselylomakkeita olemme käsitelleet luottamuksellisesti eikä ketään vastaajaa ole tunnistettavissa vastauksista. Opinnäytetyömme valmistuttua hävitämme kaiken tutkimusaineiston väärinkäytösten estämiseksi.

12 POHDINTA

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää, miten kasvatuskumppanuus toteutuu ja toimii Lammin varhaiskasvatuskeskuksen esiopetusryhmissä. Tulosten perusteella näyttäisi siltä, että pääsääntöisesti vanhempien ja kasvatushenkilökunnan näkemykset kasvatuskumppanuudesta ja sen toimivuudesta kohtaavat. Molemmat osapuolet kokevat kasvatuskumppanuuden toteutuvan hyvin, vaikka kehitettäviä osa-alueita löytyy molempien mielestä.

Tulosten perusteella henkilökunta ja vanhemmat näyttäisivät olevan suhteellisen tyytyväisiä yhteistyöhön sitoutumiseen. Tärkeimpänä asiana kasvatuskumppanuuden toteutumiselle nähtiin arjessa tapahtuvat aidot kohtaamiset, kasvatuskeskustelut ja molemminpuolinen luottamuksellinen suhde. Tutkimuksen tuloksista nousi esille resursien vähyys. Erityisesti henkilökunta kokee suurimpana esteenä toimivalle yhteistyölle ajan puutteen. Yhteistyöhön negatiivisesti vaikuttavat lisäksi erilaiset kasvatuskäsitykset ja ennakkoluulot molemminpuolin. Tulevaisuudessa näihin asioihin olisi tärkeää kiinnittää huomiota.

Henkilökunta sekä vanhemmat ovat ymmärtäneet kasvatuskumppanuuden merkityksen lapsen kehitykselle ja he myös tiedostavat, miten sen kuuluu toimia ja, mitkä asiat taas vaikeuttavat sen toimimista. Tutkimusta tehdessämme huomasimme, kuinka tärkeää olisi selventää ja kertoa vanhemmille kasvatuskumppanuuden periaatteista. Mielestämme käsite ”tasavertainen kasvatuskumppani” herätti vanhemmissa hämmennystä sekä pelkoa siitä, että kasvatushenkilökunta olisi astumassa heidän reviirilleen vanhempien. Tieto poistaa ennakkoluuloja ja täten helpottaisi yhteistyötä.

Suurin tuloksista esille noussut yksittäinen näkemys koski perheen yksilöllistä huomiointia. Vanhemmat nimittäin kokevat, että heitä arvostetaan lapsen ensisijaisina kasvattajina ja heidän mielipiteet otetaan huomioon. Henkilökunta taas koki, että vanhempia ei kuulla riittävästi ja yksilöllinen huomiointi ei näyttäisi olevan tasavertaista. Näkemysten eroavaisuus ei näyttäisi hankaloittavan yhteistyötä.

Kasvatuskeskustelujen merkitys on kiistämätön yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle. Henkilökunta ja vanhemmat ovat yhtä mieltä siitä, että kasvatuskeskustelujen avulla luodaan luottamuksellista ja toimivampaa yhteistyösuhdetta. Kasvatuskeskus-

telujen avulla seurataan lapsen edistymistä ja saadaan myös tukea vanhemmuuteen. Vanhemmat kuitenkin kokivat, että keskustelut tulisi saada asiakaslähtöisemmiksi ja niitä voisi olla jopa enemmän toimintakauden aikana.

Vuorovaikutus osapuolten välillä tuntuisi olevan suhteellisen hyvää. Vanhemmat ja henkilökunta kokevat, että heillä on toisiinsa luottamuksellinen suhde. Molemmat ovat resursseihin nähden tyytyväisiä yleiseen vuorovaikutukseen, vaikkakin vanhemmat toivoisivat lisää yksilöllisempää palautetta lapsen asioista. Vaikeista asioista puhuminen osoittautuu mahdolliseksi toisinaan ja eritoten henkilökunta koki, ettei se ole aina helppoa. Päiväkodin tiedottamiseen ollaan tyytyväisiä niin vanhempien kuin henkilökunnankin puolelta. Kummankin osapuolen mukaan päiväkotiei järjestä tarpeeksi yhteistä toimintaa, johon myös vanhemmat voivat osallistua. Molemmat osapuolet kokevat, että yhteinen toiminta auttaisi luottamuksellisemman ja avoimemman suhteen luomisessa.

Tutkimuksen tehtyämme esitämme muutamia ehdotuksia kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi. Merkittävimpänä asiana näemme kasvatuskumppanuus-koulutuksen tarjoamisen kaikille päivähoitossa työskenteleville. Koulutuksen avulla työntekijät saavat lisää ammatillisuutta, tietoa sekä työkaluja kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi yhä asiakaslähtöisemmin.

Pätevän ja riittävän henkilökunnan saaminen mahdollistaa laadukkaan ja asiakaslähtöisen päivähoiton myös tulevaisuudessa. Riittävien resurssien myötä on mahdollista palvella asiakkaita parhaalla mahdollisella tavalla sekä ottaa aikaa perheen yksilölliseen kohtaamiseen arjessa. Näemme, että tulevaisuudessa olisi mahdollista kehittää lisää nykyteknologian mahdollistamia yhteydenpitomenetelmiä. Tällaisten menetelmien avulla tarjotaan uusia mahdollisuuksia yhteydenpitoon ja yhteistyöhön.

LÄHTEET

Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Helsinki: Gaudeamus.

Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. 1. painos. Helsinki: WSOY.

Hirsjärvi, S. & Hurme H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos., osin uudistettu. Helsinki: Tammi.

Hujala-Huttunen, E. & Nivala, V. 1996. Yhteistyö päivähoidossa. Kasvatuksen lapsikohtainen suunnittelu yhteistyössä vanhempien kanssa. Oulu: Yliopistopaino Oy.

Hujala, E., Puroila, A., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Oulu: Varhaiskasvatus 90 Oy.

Hujala, E., Parrila, S., Lindberg, P., Nivala, V., Tauriainen, L. & Vartiainen, P. 1999. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopistopaino.

Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. 2005.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Kasvatuskumppanuus-koulutus. 2008. Vaka-verkko. Hämeenlinna.

Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: PS-kustannus.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. & Rasku-Puttonen, H. 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes, Oppaita 63. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutuksena. Oppaita 63. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes.

Kekkonen, M. 2004. Vanhemmuuden tukemisesta kasvatuskumppanuuteen. Laatuopas, sosiaali- ja terveydenhuollon laatuverkoston tiedotuslehti.

Kovanen, P. 2003. VARSU. Varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelma. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kupila, P. 2004. Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arvioitiin varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Räsänen, L. Haastattelu 12.3.2010. Hämeenlinna: Päiväkoti Kuperkeikka.

Siltanen, U. 2004. Kasvatuskumppanuus päivähoitossa – projekti 2003. Tampere: Tampereen kaupungin painatuskeskus.

Sociocultural view of development. 2005. Emory University. Saatavissa: <http://www.des.emory.edu/mfp/302/302bron.PDF> [viitattu 16.3.2010]

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Turnbull, A., Turbiville, V. & Turnbull, H.R. 2000. Evolution of family – professional partnerships: Collective empowerment as the model for the early twenty-first century. Teoksessa J. P. Shonkoff & S. J. Meisets. Handbook of early childhood intervention. USA: Cambridge University Press.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Stakes oppaita 56. Saarijärvi: Gumme-
rus Kirjapaino Oy.

ESIKOULULASTEN VANHEMMILLE

Valitse seuraavista vaihtoehtoista sopivin vaihtoehto.

1. Koetko päiväkodin henkilökunnan olevan sitoutunut yhteistyöhön lapsesi asioissa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

2. Koetko olevasi sitoutunut yhteistyöhön päiväkodin kasvatushenkilökunnan kanssa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

3. Onko mielestäsi tarpeeksi aikaa läheisen yhteistyön toteuttamiseen?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

4. Ottaako päiväkotiki mielestänne lapsen yksilölliset tarpeet huomioon?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

5. Koitko aloituskeskustelusta olevan hyötyä yhteistyölle päiväkodin kanssa?

Kyllä___ Ei___ Minkälaisista?

6. Vastasiko lapsenne esiopetussuunnitelmakeskustelut odotuksianne?

Kyllä___ Ei___ Jos vastasit EI, mitä jäit kaipaamaan?

---

7. Kuunnellaanko mielipiteitäsi lastasi koskevissa asioissa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

8. Koetko olevasi tasavertainen kasvatuskumppani kasvatushenkilökunnan kanssa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

9. Onko mielestäsi helppo puhua vaikeistakin asioista kasvatushenkilökunnalle?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

10. Kerrotaanko lapsesi päivän kuulumisista (myös positiivisia asioita) mielestäsi tarpeeksi?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

11. Onko mielestäsi päiväkodissa tarpeeksi yhteistä toimintaa, johon vanhemmat voivat osallistua?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

12. Tiedotetaanko teille tarpeeksi päiväkodin toiminnoista ja tapahtumista?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

13. Koetko suhteesi kasvatushenkilökuntaan olevan luottamuksellinen?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

14. Koetko kasvatushenkilökunnan arvostavan näkemyksiäsi lapsesi kasvatuksessa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

15. Onko vuorovaikutus kasvatushenkilökunnan kanssa mielestäsi riittävää?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

16. Miten kasvatuskumppanuus mielestäsi ilmenee teidän ja henkilökunnan välisessä yhteistyössä?

---

17. Koetko saavasi tarpeen tullen apua henkilökunnalta kasvatusasioissa ja vanhempana olemisessa?

---

18. Millaisena koet kasvatuskeskustelut ja niiden tarpeellisuuden yhteistyölle?

---

19. Mitkä asiat mielestäsi hankaloittavat yhteistyötä ja kasvatuskumppanuuden syntymistä henkilökunnan kanssa?

---

20. Millä tavalla kehittäisit kasvatuskumppanuutta henkilökunnan kanssa? Erityisiä toiveita tai ehdotuksia?

---

21. Mitä muuta haluaisitte kertoa kasvatuskumppanuuteen liittyen?

KASVATUSHENKILÖKUNNALLE

Valitse seuraavista vaihtoehdoista sopivin vaihtoehto.

1. Koetko kasvatuskumppanuuskoulutuksesta olleen hyötyä työssäsi?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

2. Koetko saaneesi koulutuksesta lisää valmiuksia vanhempien kanssa yhteistyössä toimimiseen?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

3. Toteutuvatko kasvatuskumppanuuden tavoitteet mielestäsi päiväkodissa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

4. Koetko olevasi tasavertainen kasvatuskumppani lasten vanhempien kanssa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

5. Koitko aloituskeskustelusta olevan hyötyä yhteistyölle vanhempien kanssa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

6. Onko kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen mielestäsi riittävästi aikaa päiväkodin arjessa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

7. Kuullaanko mielestäsi vanhempia tarpeeksi lasta koskevissa asioissa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

8. Onko mielestäsi helppo ottaa puheeksi huoli lapsesta vanhempien kanssa?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

9. Kerrotaanko lapsen päivän kuulumisista vanhemmille (myös positiivisia asioita) mielestäsi tarpeeksi?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

10. Onko mielestäsi päiväkodissa tarpeeksi yhteistä toimintaa, johon vanhemmat voivat osallistua?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

11. Tiedotatteko mielestänne tarpeeksi päiväkodin toiminnoista ja tapahtumista vanhemmille?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

12. Koetko suhteesi vanhempiin olevan luottamuksellinen?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

13. Onko vuorovaikutus vanhempien kanssa mielestäsi riittävää?

Kyllä___ Joskus___ Ei___

14. Miten kasvatuskumppanuus mielestäsi ilmenee teidän ja vanhempien välisessä yhteistyössä?

---

15. Koetko tukevasi vanhempia heidän ensisijaisessa kasvatustehtävässään, miten?

---

16. Millaisena koet kasvatuskeskustelut ja niiden tarpeellisuuden yhteistyölle?

---

17. Mitkä asiat mielestäsi hankaloittavat yhteistyötä ja kasvatuskumppanuuden syntymistä vanhempien kanssa?

---

18. Millä tavalla kehittäisit kasvatuskumppanuutta päiväkodissa?

---

19. Mitä muuta haluaisitte kertoa kasvatuskumppanuuteen liittyen?

HYVÄ ESIKOULULAPSEN VANHEMPI!

Teemme tutkimusta päiväkodin kasvatuskumppanuudesta ja sen toteutumisesta. Opiskelemme Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa sosionomeiksi. Tutkimme opinnäytetyössämme vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia kasvatuskumppanuudesta sekä yhteistyöstä kasvatushenkilökunnan kanssa.

” Kasvatuskumppanuus on suhde, jossa varhaiskasvatushenkilöstö ja vanhemmat tietoisesti sitoutuvat lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kumppanuudessa vanhemmat ja työntekijät ovat tasavertaisia, mutta erilaisia lapsen tuntijoita.”

Päiväkodin henkilökunta jakaa Teille kyselylomakkeet sekä kirjekuoret, jotta voitte palauttaa lomakkeen nimettömänä suljetussa kirjekuoressa. Kyselylomakkeet tulevat ainoastaan meidän käyttöömme ja käsittelemme ne luottamuksellisesti.

Toivottavasti vastaatte kyselyyn, sillä näkemyksenne ja kokemuksenne ovat tärkeitä tutkimuksessamme sekä kasvatuskumppanuuden kehittämisessä päiväkodissa. Tätä arvokasta tietoa voimme saada vain Teiltä. Pyydämme Teitä ystävällisesti palauttamaan täytetyn kyselylomakkeen lapsesi päiväkotiryhmän henkilökunnalle **26.2.2010** mennessä.

Yhteistyöterveisin

Minna Koskelainen

Maija Räsänen

minna.koskelainen@student.kyamk.fi

maija.rasanen@student.kyamk.fi

Hyvät esikoululasten vanhemmat,

Kiitos osallistumisestanne kasvatuskumppanuustutkimukseen.

Saimme paljon arvokasta tietoa liittyen kasvatuskumppanuuden toteutumiseen päiväkodissanne. Tätä tietoa analysoimme tällä hetkellä, mutta olemme koostaneet Teille pienen yhteenvedon vastauksistanne.

Pääosin kasvatuskumppanuus on koettu positiivisena asiana ja se näyttäisi toimivan hyvin päiväkodissanne. Vanhempien ja henkilökunnan väliset keskustelut koetaan tarpeellisiksi, koska tällöin tieto välittyy kotoa päiväkotiin ja toisin päin. Samalla pystytään tutustumaan ja luomaan luottamuksellista suhdetta molemminpuolin.

Vanhemmilta nousi toive kuulla henkilökunnalta enemmän lapsen päivän kuulumisia sekä toive oli saada lisää yhteistä toimintaa päiväkodin ja kodin välille. Tarvetta koettiin myös lisäkeskusteluille henkilökunnan kanssa, vaikka toisaalta tiedostetaan henkilökunnan resurssien vähyys.

Kasvatuskumppanuuden nähdään toteutuvan parhaiten arjessa, jokapäiväisissä kohtaamisissa ja tiedonkulussa kodin ja päiväkodin välillä.

Opinnäytetyömme valmistuttua syksyllä 2010, se on nähtävissä Päiväkotikiikassa sekä verkkojulkaisuna Theseus.fi- sivustolla.

Kiittäen,

Minna Koskelainen & Maija Räsänen

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu

